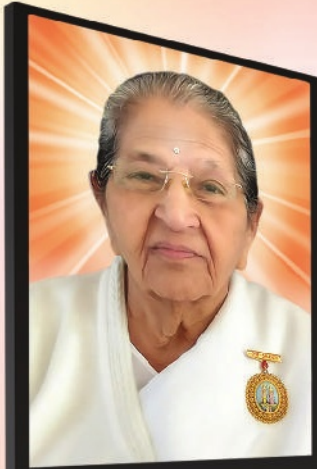

Gyan Amrit ज्ञानमृत

Vol.14 - Issue 6
June 2021
Price 12/-

राजयोगिनी सरवादी
पूर्व गुजरात गोन एन्वार्ष
द्वितीय स्मृति दिवस (6-6-2019)

मातेश्वरी जगंम्भा सरस्वती
56मो स्मृति दिवस (24-6-1965)

ईशु दादी
अतिरिक्त मुग्ध प्रशासिका
अव्यक्त आरोहण (6-5-2021)

Yoga for Harmony & Peace

મરોલીમાં આયોજીત 'મહાશિવરાત્રી' કાર્યક્રમમાં નવનિયુક્ત જિલ્લા પંચાયત સભ્ય ભગિની હેમલતાબેન તથા અનિતાબેન, હાઈસ્કૂલના ટ્રસ્ટી ભ્રાતા પુનાભાઈ, પ્ર.કુ. ગીતાબેન, પ્ર.કુ. મુકેશબેન.

આહવામાં 'વિશ્વ ક્ષય દિવસે' જિલ્લા દ્વારા આયોજીત 'ટીબી જન આંદોલન' કાર્યક્રમમાં જિલ્લા ક્ષય અધિકારી ડૉ. પૉલ વસાવા, પ્ર.કુ. ઈનાબેન તથા અન્ય.

કેશોદમાં 'પ્રેઝન્ટ પાવર પ્રોજેક્ટ' કાર્યક્રમમાં સામાજિક કાર્યકર્તા ભ્રાતા અશોકભાઈ, મોહનભાઈ, પ્ર.કુ. રૂપાબેન, પ્ર.કુ. સુરેશભાઈ.

છોટાઉદેપુરના કુસુમ વિલાસ પેલેસ ખાતે મહારાણી ભગિની તનવીરજી ચૌહાણ સાથે જ્ઞાનચર્ચા કરતાં પ્ર.કુ. અમરબેન, પ્ર.કુ. મોનિકાબેન.

આણંદ એગ્રીકલચર યુનિવર્સિટીના નવનિયુક્ત કુલપતિ ડૉ. કે.બી.કથરીયાને ઈશ્વરીય સૌગાત આપતાં પ્ર.કુ. ગીતાબેન.

તલોદમાં 'મહાશિવરાત્રી' પર્વે સાબરકાંઠા જિલ્લા પંચાયતના સદસ્ય ભગિની રેખાબા ઝાલાનું સન્માન કરતાં પ્ર.કુ. ચંપાબેન સાથે નગરપાલિકાના પ્રમુખ દામોદરભાઈ, કાઉન્સિલર બી. એલ. પટેલ.

રાજકોટ જાગનાથ સેવાકેન્દ્રમાં રાજકોટ વૉડ-૭ના કોર્પોરેટર જયશ્રીબેન ચાવડા અને વર્ષાબેન પાઠીનું સન્માન કર્યા બાદ સમૂહચિત્રમાં પ્ર.કુ. ભગવતીબેન, પ્ર.કુ. કમલાબેન.

ગોંડલ સેવાકેન્દ્ર પર 'દાદી જાનકીજી'ની પ્રથમ પુણ્યતિથિ નિમિત્તે તથા 'દાદી ગુલઝારજી'ને શ્રદ્ધાસુમન અર્પણ કરતાં નગરપાલિકાના પ્રમુખ ભગિની શીતલબેન સાથે પ્ર.કુ. ભાવનાબેન.

Gyan Amrit જ્ઞાનામૃત

વર્ષ ૧૪

જૂન-૨૦૨૧

અંક : ૦૬

પ્રજાપિતા બ્રહ્માકુમારી ઈશ્વરીય વિશ્વ વિદ્યાલયનું મુખપત્ર અમૃતચૂથિ

- માતેશ્વરી જગદંબા સરસ્વતીજીતંત્રી સ્થાનેથી ..04
- અમૃતધારાદાદી જાનકીજી ..06
- સંકલ્પ સૌથી મોટી શક્તિ છેદાદી હૃદયમોહિનીજી ..09
- માતેશ્વરી જગદંબા સરસ્વતીજીદાદી નિર્મલશાંતાજી ..10
- મનનો અવ્ન ઉપર અને અવ્નનોપ્ર.કુ. જગદીશચંદ્ર ..12
- માતેશ્વરીજી સાથે વીતાવેલીપ્ર.કુ. વૃજમોહનભાઈ ..16
- સમસ્યાઓનું સમાધાનપ્ર.કુ. સૂર્યભાઈ ..22
- ચિંતાથી મુક્તિપ્ર.કુ. ભગવાનભાઈ ..26
- તંત્રીને પત્રો27
- ખુશી જેવો ખોરાક નહીં.....પ્ર.કુ. હેમંત ..28
- પ્રભુને પત્ર30
- દિવ્યદર્શનપ્ર.કુ. નંદિનીબેન ..31

લવાજમના દર

ભારતમાં

વાર્ષિક લવાજમ	રૂ.	૧૧૦.૦૦
આજીવન સભ્ય	રૂ.	૨,૦૦૦.૦૦
છૂટક નકલ	રૂ.	૧૨.૦૦

વિદેશમાં

એરમેઇલ વાર્ષિક	રૂ.	૧,૧૦૦.૦૦
આજીવન સભ્ય	રૂ.	૧૦,૦૦૦.૦૦

કૃતિઓ તથા સેવા સમાચાર
મોકલવાનું સરનામું
પ્ર.કુ. ડો. કાલિદાસ પ્રજાપતિ
તંત્રી : જ્ઞાનામૃત
જી-૨/૨૨, શિવમ એપાર્ટમેન્ટ,
નવા વાડજ, અમદાવાદ - ૩૮૦ ૦૧૩.
Phone : 079 - 2762 0866

મુદ્રક અને પ્રકાશક રાજયોગિની ભારતીદીદી

-:- વિશેષ નોંધ -:-

જ્ઞાનામૃતના નવા સભ્યો સમગ્ર
વર્ષ દરમિયાન પણ બની શકે છે.
તેમને જાન્યુઆરીથી ડિસેમ્બર
સુધીના દરેક મહિનાના અંક મળશે.
જેમનું લવાજમ જમા કરાવવાનું
બાકી હોય, તેઓને સત્વરે
જમા કરાવીને જાણ કરવા વિનંતી.

આવશ્યક નોંધ

લવાજમની રકમનો ડ્રાફ્ટ નીચેના નામે લખશો.

પ્રજાપિતા બ્રહ્માકુમારી ઈશ્વરીય વિશ્વ વિદ્યાલય (ગુજરાતી જ્ઞાનામૃત)

Account No. : 71120100007677

Bank Name : BANK OF BARODA, Pushpkunj Branch IFSC Code : BARB0DBPUSH

પ્રકાશન સ્થળ - ગુજરાત ઝોન મુખ્યાલય

બ્રહ્માકુમારીઝ, સુખશાંતિ ભવન, ભુલાભાઈ પાર્ક રોડ, કાંકરિયા, અમદાવાદ - ૩૮૦ ૦૨૨.

Phone: 079 - 2532 4460

Email : gyanamrit.guj@gmail.com

તંત્રી સ્થાનેથી

માતેશ્વરી જગદંબા સરસ્વતીજી

આ લેખના પ્રારંભમાં શ્વેત વસ્ત્રધારિણી આદરણીય માતેશ્વરીજીની તસ્વીર છે. જે આપણને અતીતના ઊંડાણમાં લઈ જાય છે. આ સંસ્થામાં યજ્ઞમાતા તરીકે સૌ કોઈ એમને ઘણા ઉચ્ચ સન્માનથી જુએ છે, પુરુષાર્થની પ્રેરણામૂર્તિ સમજે છે. તે માતેશ્વરીજીએ 24 જુન, 1965ને સત ગુરુવારે એમના પાર્થિવ દેહનો ત્યાગ કર્યો હતો. જેની યાદ 24 જૂને ‘મમ્મા ડે’ તરીકે અંતરમનમાં તાજી થાય છે.

મમ્મા દિવ્યગુણોની સૌરભ પ્રસરાવનાર આદર્શ રાજયોગિની ઉચ્ચતમ, શ્રેષ્ઠ ચૈતન્યમૂર્તિ હતાં. ગુણદાયિની, જ્ઞાનવાદિની, સર્વ-હિતકારિણી, નિઃસ્વાર્થ સ્નેહી, માયા મર્દિની, તપસ્વિની મા હતાં. મમ્મા સદા યોગયુક્ત અવસ્થા સભર ઘૈર્યમૂર્તિ, સદાસ્થાયી હર્ષિતમુખતા ધરાવનાર સાક્ષાતમૂર્તિ હતા.

આ ઈશ્વરીય વિશ્વ વિદ્યાલયમાં માતેશ્વરીનું આગમન અને આગમન પછીનો તીવ્ર પુરુષાર્થ અને શ્રેષ્ઠ પ્રાપ્તિ એ આ યજ્ઞના ઇતિહાસમાં સુવર્ણાક્ષરે અંકિત છે. જ્યારે હૈદ્રાબાદમાં બાબા સુંદર સત્સંગ કરાવી રહ્યા હતા ત્યારે તેમાં આવનાર માતાઓ, બહેનોમાં આવનાર એક વિશિષ્ટ કુમારી હતી. જેમનું નામ ‘રાઘે’ હતું. તેઓ પાછળથી ‘ઓમ રાઘે’ના નામથી પ્રસિદ્ધ થયાં. તેઓ લૌકિક માતા સાથે જ સત્સંગમાં બાબાને મળવા આવ્યાં હતાં. એમના વ્યક્તિત્વથી એવું લાગતું હતું કે તેઓ

જાણે કોઈ દિવ્યલોકથી આ વસુંધરા ઉપર ઊતરી આવ્યાં છે. તેઓ ઘણાં શિષ્ટ, પ્રતિભાશાળી અને ચમત્કારી બુદ્ધિ ધરાવતાં હતાં. તેથી તેઓ પોતાની કોલેજમાં પ્રથમ સ્થાન મેળવતાં હતાં. ગાયનકલામાં અલૌકિક હતાં. વીણાવાદનમાં કુશળ હતાં. એમના સ્વરમાં એક અનુપમ દિવ્યતા હતી. જ્યારે એમણે બાબાના મુખારવિંદમાંથી સારું ઈશ્વરીય જ્ઞાન મેળવ્યું ત્યારે એમનું મન આનંદથી નાચી ઉઠ્યું. એ આનંદની તુલનામાં એમને સાંસારિક સુખો તુચ્છ લાગવા લાગ્યાં. એમણે સહસા નિર્ણય કરી લીધો કે તેઓ આજીવન બ્રહ્મચર્યવ્રતનું પાલન કરશે અને સ્વયંને સંપૂર્ણતયા જ્ઞાનામૃત પીવા અને પીવડાવવામાં સમર્પિત કરી દેશે.

તેમના આગમન પછી બાબાનાં લૌકિક પત્ની જશોદાને સાક્ષાત્કાર થયો કે રાઘે ભવિષ્યમાં શ્રી લક્ષ્મી બનશે અને શરૂમાં આ વાત સમજવામાં વિલંબ થયો પણ બાબાએ જણાવ્યું કે આ વિશ્વનાટકમાં રાઘેનો પાર્ટ ઘણો જ ઊંચો છે. તેઓ ઈશ્વરીય જ્ઞાન તથા દિવ્યગુણોની ધારણા અને સહજ રાજયોગના અભ્યાસના ફલ સ્વરૂપે આવનાર સતયુગી સૃષ્ટિમાં શ્રી લક્ષ્મીપદને પ્રાપ્ત કરશે. ત્યારબાદ ઈશ્વરીય વિશ્વ વિદ્યાલયના ઇતિહાસમાં અનેક સમસ્યાઓની વણઝાર શરૂ થઈ. સંસ્થાનું સ્થળાંતર કરાંચી થયું. ત્યાં પણ યજ્ઞવત્સોની પાલનામાં મમ્માનો પાર્ટ ઘણો જ મહાન રહ્યો. જેની સ્મૃતિ કરાંચીનું ‘રાધાભવન’ અપાવે છે. જ્યાં ઓમ રાઘે અથવા જગદંબા સરસ્વતીજીએ એ દિવસમાં જ્ઞાન વીણા વગાડીને કેટલાંયે માનવ હૃદયોને આત્મિક સુખ આપ્યું અને

એમનો દિવ્ય વિવેક પણ જાગૃત કર્યો. જ્યારે વિરોધીઓ એમ મંડલીને કોર્ટમાં લઈ ગયા ત્યારે મમ્મા કરાંચીથી હૈદરાબાદની હાઈકોર્ટમાં આવ્યાં હતાં. ત્યારે તેમની ઉંમર 21 વર્ષની હતી. આ વખતે એમણે ન્યાયાધીશ સાથે જે પ્રશ્નોત્તર કર્યા તે જોતાં તેમની નિર્ભીક અવસ્થાએ વિરોધીઓને પણ આશ્ચર્યચકિત કરી દીધા.

યજ્ઞમાતા તરીકે મમ્માએ બાળકોની રુહાની પાલના એટલી કરી, જે ગમે તેવાં માતાપિતા હોય પણ તેવું સુખ, લાડ પ્યાર, પાલના ન આપી શકે. પરમાત્મા શિવે પણ જણાવ્યું કે, ‘ઓમ રાઘે’ અથવા ‘મમ્મા’ જ ‘યજ્ઞ માતા સરસ્વતી’ છે. જેમનું બ્રહ્માનાં સર્વોત્તમ જ્ઞાનનિષ્ઠ પુત્રી રૂપે ગાયન છે. બાળકોની જ્ઞાન, યોગ, ધારણા અને દિવ્યગુણોની પાલનામાં બાબાની સાથે મમ્માનું પણ વિશેષ પ્રદાન રહ્યું. મમ્મા કામઘેનું સમાન સૌને વરદાન પ્રાપ્ત કરાવતાં. તેઓ કહેતાં ‘લાડલાં બાળકો, તીવ્ર પુરુષાર્થી બનવા માટે સદૈવ બે વાતોનું ધ્યાન રાખો. (૧) એકવાર જે ભૂલ થઈ જાય તે ફરીથી ન થવા દો અને (૨) શિવબાબાની શિક્ષાઓ (શિક્ષણ)ને જીવનનું અંગ બનાવવામાં તત્પર રહો.’ માતેશ્વરીજી સદૈવ સમજાવ્યા કરતા કે ‘જુઓ તમે મને યાદ ન કરતાં એક પરમાત્મા શિવને જ યાદ કરો. કારણ કે તેઓ મારી પણ માતા છે.’

જ્યારે બીમારી વખતે ડોક્ટરો એમનો ઉપચાર કરતા હતા ત્યારે ડોક્ટરોને પણ એમની સહનશીલતા પર આશ્ચર્ય થતું હતું અને તેઓ પણ માતેશ્વરીનાં વખાણ કરતાં થાકતા નહોતા. તેઓ કહેતા યોગશક્તિ દ્વારા જ માતાજી આ શરીરને ધારણ કરી રહ્યાં છે.

યજ્ઞમાતા તરીકે મમ્માનો પાર્ટ અવર્ણનીય રહ્યો. મમ્મા યજ્ઞમાં પાછળથી આવ્યાં છતાં

શ્રેષ્ઠપદનાં અધિકારી કઈ રીતે બન્યાં તે અંગે જ્યારે એમને પૂછવામાં આવ્યું ત્યારે મમ્માએ પોતાના પુરુષાર્થની કેડી બાળકો સમક્ષ સ્પષ્ટ કરી દીધી.

‘જુઓ મેં આ ઈશ્વરીય શિક્ષણ ક્યારેય છોડ્યું નથી. ગમે તેટલું શારીરિક કષ્ટ પડવા છતાં પણ હું ઈશ્વરીય શિક્ષણ માટે શિવબાબા જે પણ સલાહ અથવા શિક્ષણ આપતા તેને હું તે ક્ષણથી આચરણમાં લાવતી હતી.’

માતેશ્વરીજી જ્ઞાનવીણાવાદિની સરસ્વતી હતાં. જેઓએ પરમપિતા પરમાત્મા શિવના જ્ઞાનને મનન મંથન દ્વારા સૂક્ષ્મતા ગહનતા અને સરળતાથી બ્રહ્માવત્સો અને જનસમુદાય સમક્ષ રાખ્યું. જગદંબાના સ્વરૂપે માતૃવત્ પાલના કરી વરદાની મૂર્ત બન્યાં. પોતાના સંગમયુગના શ્રેષ્ઠતમ પુરુષાર્થથી આવનારી સતયુગી દુનિયામાં શ્રી લક્ષ્મીપદનાં અધિકારી બને છે.

24 જૂને આપણે પણ માતેશ્વરીની દિવ્ય સ્મૃતિને માનસપટમાં લાવી તેમના પુરુષાર્થને પગલે દિવ્યગુણ સંપન્ન બની શ્રેષ્ઠ પદની પ્રાપ્તિના અધિકારી બનીએ.

॥ ઓમશાંતિ ॥

- બ્ર.કુ. કાલિદાસ

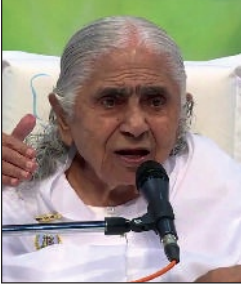
(પેજ નં. 07નું અનુસંધાન)...સંકલ્પ સૌથી મોટી એમ જ મરી જાય છે, તો ધન પણ વ્યર્થ જાય છે. ધન ગુમાવીએ છીએ, તો નુકસાન થાય છે. આવી રીતે જ સંકલ્પ શક્તિ સૌથી મોટો ખજાનો છે. એનાથી આપણે જે ઈચ્છીએ તેવું આપણું ભવિષ્ય બનાવી શકીએ છીએ. જમા કરી શકીએ છીએ. જે સંકલ્પશક્તિ ઉપર આપણો કંટ્રોલ છે તો સમજો સર્વ શક્તિઓ ઉપર કંટ્રોલ છે.

॥ ઓમશાંતિ ॥

અમૃતધારા

માતેશ્વરી જગદંબા સરસ્વતીજી

રાજયોગિની દાદી જાનકીજી, પૂર્વ મુખ્ય પ્રશાસિકા, શાંતિવન, આબુરોડ

મમ્માને હું ઈશ્વરીય જ્ઞાનમાં આવી તે પહેલાંથી ઓળખતી હતી. પણ કુમારકા દાદી (દાદી પ્રકાશમણિ) સાથે તો એમની મિત્રતા હતી. તેઓ મમ્માને હું ઈશ્વરીય

જ્ઞાનમાં આવી તે પહેલાંથી ઓળખતી હતી. પણ કુમારકા દાદી (દાદી પ્રકાશમણિ) સાથે તો એમની મિત્રતા હતી. તેઓ બંને ઉંમરમાં મારાથી નાનાં હતાં. મમ્મા ઘણાં એક્ટીવ હતાં. તેઓ અમારાથી વ્યારાં હતાં. પરંતુ જ્યારે ઓમ મંડલીમાં પહેલી વાર અમે જોયું તો ઘણું આશ્ચર્ય થયું. તેમણે સફેદ ફોક પહેર્યું હતું. અવ્ય બહેનોની તુલનામાં મમ્મા ઘણાં ચમકતાં દેખાતાં હતાં. ઓમમંડલીમાં આવતાં જ એમનું પરિવર્તન જોઈને સૌને સારું લાગ્યું અને આશ્ચર્ય પણ થયું. જ્યારે હું કરાંચીમાં આવી, તો કોઈએ મને કહ્યું કે, તમે મમ્માને જોયાં છે ? મમ્માને મળ્યાં છો ? હું એમ સમજતી હતી કે બાબાનાં ધર્મપત્ની જશોદામાતા વિશે આ વાત હશે. મેં કહ્યું, મળીશ. પરંતુ બે-ત્રણ દિવસ પછી ખબર પડી કે આ લોકો મમ્મા કોને કહે છે.

જ્ઞાન પોતાનામાં સમાવીને સમજાવતાં હતાં

એક-બે વર્ષમાં મમ્મામાં જે પરિવર્તન આવ્યું તે ઘણી વિચિત્ર વાત હતી. મમ્માનાં નયન, મમ્માના બોલ, મમ્માનું વ્યક્તિત્વ આ સૌ પરિવર્તિત થઈ ગયાં હતાં. જ્યારે તેઓ જ્ઞાન સંભળાવતાં હતાં તો એવું લાગતું હતું કે તેઓ માત્ર બાબાનું સંભળાવેલું જ્ઞાન જ સંભળાવતાં નથી પણ

પોતાનામાં સમાવીને સમજાવે છે. એકવાર મમ્માને કુંજભવનના ઘાબા ઉપર જોયાં હતાં. મમ્માના ઓરડા પાસે આંગણું હતું. જ્યારે હું મમ્માને જોતી હતી તો

તેઓ ઘાબા પર યા આંગણામાં ખુરસી પર બેસીને ચાંદનીમાં બાબા સાથે યોગ કરતાં દેખાતાં હતાં. મમ્માને તપસ્યા કરતાં જોતાં મને પ્રેરણા મળતી હતી.

સર્વ પ્રત્યે પ્રેમ અને આદર

જ્યારે મમ્મા મુરલી સંભળાવતાં હતાં તો અમે તન્મય બનીને, મૂર્તિમંત બનીને મુરલી સાંભળતાં હતાં. મુરલી દોટ કલાક ચાલતી હતી છતાં પણ અમે એકાગ્રતાથી મુરલી સાંભળતાં હતાં. મમ્માની મુરલી ઘણી પ્રિય લાગતી હતી. સમગ્ર યજ્ઞમાં જોઈ શકાતું હતું કે મમ્મા ઘણી થોડી વાત કરતાં હતાં. મમ્માનો આ ગુણ મને ઘણો સારો લાગતો હતો. એ સમયે હું પણ ઘણી થોડી વાત કરતી હતી. અંતર્મુખતાની આ પ્રેરણા મને મમ્મા દ્વારા મળી. બીજાઓ સાથે ઘણો ઓછો સંબંધ રાખતી હતી. ક્યારેક ક્યારેક દીદી સાથે થોડી ઘણી વાત કરતી હતી. વાત-વાતમાં મેં દીદીને કહ્યું કે હું મમ્માથી ડરું છું. મેં કોઈ ભૂલ કરી છે એટલા માટે નહીં પણ એમની પાસે જવામાં થોડો સંકોચ થતો હતો. આ વાતની મમ્માને ખબર પડી. એક દિવસ મમ્માએ મારો હાથ પકડ્યો અને કહ્યું શું જનક તું મારાથી ડરે છે ? મેં કહ્યું, ડરતી નથી

પણ કદી વાત કરી નથી એટલે એવું કહ્યું હતું. મમ્માએ કહ્યું, સારું આજે આપણે જ્ઞાનની રુહરિહાન કરીએ. મમ્મા દરેકની સાથે એટલા પ્રેમ અને આદરથી વાત કરતાં હતાં કે સૌનું મન ભરાઈ જતું હતું.

વાણીથી નહીં, વ્યવહારથી શિખામણ

મમ્મા કહેતાં હતાં એકવાર જે ભૂલ કરી, તે બીજીવાર ના કરવી. મેં એવું નક્કી કર્યું કે, મારા કર્મનો ચાર્ટ એવો રાખું જેથી મમ્મા પાસેથી બીજીવાર સાંભળવું ના પડે. એકવાર અમે સવારે ચાર વાગે ઉઠ્યાં નહોતાં. કારણ કે લૌકિક જીવનમાં તો અમે જલદી ઉઠતાં નહોતાં. ઓમ મંડલીમાં આવતાં જ વહેલી સવારે ઊઠવાનું શીખ્યાં. મમ્મા ચાર વાગે ઉઠીને જોતાં હતાં. કોઈ ઉઠ્યું ના હોય, તો તેઓ દાદર ઊતરીને રસોડામાં ચાલ્યાં જતાં હતાં. કોઈને ખબર પડતાં કહ્યું કે મમ્મા આપણે ઉઠ્યાં નથી તે જોઈને ગયાં. તો અમે સૌ ઉઠીને તૈયાર થઈ જતાં હતાં. ત્યારે મમ્મા હસીને કહેતાં હતાં કે, 'જુઓ, આપના મંદિરોમાં ભક્તો ઉઠીને ઘંટ વગાડે છે ને આપ દેવતા સૂઈ રહ્યાં છો' ત્યારથી લઈને આજસુધી હું અમૃતવેળાએ સૂતી નથી.

ઈશ્વરીય સ્મૃતિમાં ભોજન

ભોજનમાં શું છે ? કેવું છે ? તે મમ્માએ કદી જોયું નથી. જે ભોજન મળે તેનો પ્રેમથી સ્વીકાર કરતાં હતાં. આજે મીઠું ઓછું છે, વધારે છે. આજ શાક સારું નથી. એવું કદી કહ્યું નથી. જમતી વખતે મમ્મા કદી અહીં ત્યાં જોતાં નહોતાં. એમ જ શાંતિથી ખેડાં, ખાઈને ચાલ્યાં ગયાં. ભોજનનો પ્રસાદના રૂપમાં સ્વીકાર કરતાં હતાં.

મમ્માની સામે બાબા કંઈ પણ વાત કહે, કંઈ પણ સંભળાવે, મમ્મા કદી આમ કેમ ? કઈ રીતે ? એવું વિચારતાં નહોતાં. સદા 'જી બાબા', 'હા જી

બાબા' કહેતાં હતાં. બાબા પ્રત્યે એમને એવો આદર હતો. હું જ્યારે પૂનામાં હતી તો મારી પાસે મમ્મા ત્રણ વખત આવ્યાં હતાં. બાબાના દરેક બોલ પર મમ્માને અતૂટ વિશ્વાસ હતો. એકવાર કોઈએ મમ્માને પૂછ્યું, મમ્મા, પહેલાં બાબા કહેતા હતા કે જ્યાં જીત ત્યાં જન્મ. આજકાલ બાબા આ વિશે બોલતા નથી. આપનો શો વિચાર છે ? ત્યારે મમ્મા બોલ્યાં, મારો વિચાર ક્યાંથી આવ્યો ? જે બાબાએ કહ્યું તે આપણા સૌનો વિચાર છે. મમ્માએ કદી પોતાની બુદ્ધિનું અભિમાન બતાવ્યું નથી.

મનજીત મમ્મા

પૂનામાં એકવાર કોઈએ મમ્માને પૂછ્યું, મમ્મા આપ મનને શાંત કરી તે રાખો છો ? ત્યારે મમ્માએ કહ્યું કે આ મન તો અમારું નાનું બાળક છે. હું એને કદી દઉં છું કે અત્યારે તું શાંત રહે. જ્યારે જરૂર પડશે ત્યારે તને બોલાવી લઈશ. તો મન ચૂપ થઈ જાય છે. આ રીતે મમ્મા મનજીત હતાં. આ કરાંચીની વાત છે. મમ્મા ઓફિસમાં ખેડાં હતાં તો મેં જઈને પૂછ્યું, મમ્મા ! અમે કેવો પુરુષાર્થ કરીએ ? ત્યારે મમ્માએ કહ્યું 'સદા એમ સમજો કે આ મારી અંતિમ પળ છે.' તે દિવસ અને આજનો દિવસ મમ્માનો મંત્ર હું ભૂલી નથી કે દરેક પળ આખરી પળ છે અને મારે બાબાની યાદમાં રહેવાનું છે.

ગુપ્ત સરસ્વતી માતા

મમ્માએ કદી પોતાનો દેખાડો કર્યો નથી. તેઓ ઘણી બધી સેવા કરતાં હતાં છતાં મુખથી કદી એમ નહોતાં કહેતાં કે મેં આ સેવા કરી છે. મમ્મા દોઢ માસ બેંગ્લોરમાં સેવા કરીને પૂના આવ્યાં. એમણે ઘણી સેવા કરી હતી પરંતુ કદી એમ ના સંભળાવ્યું કે હું આ આ સેવા કરીને આવી છું. જે ભાઈ એમને લેવા ગયો હતો તેમણે થોડું સંભળાવ્યું હતું. જ્યારે અમે પૂછ્યું તો મમ્માએ કહ્યું

સેવા સારી હતી. એટલું જ કહ્યું. તેનાથી વિશેષ કંઈ ના કહ્યું. આ રીતે મમ્મા પોતાના વિશે, કરવામાં આવેલી સેવા વિશે કદી બીજાઓને કંઈ કહેતાં નહોતાં. તેઓ જેટલાં ત્યાગી હતાં એટલાં જ વૈરાગી પણ હતાં અને એટલાં જ તપસ્વી હતાં. મમ્માને મેં રાધેના રૂપમાં પણ જોયાં. સરસ્વતીના રૂપમાં પણ જોયાં, કાલીના રૂપમાં પણ જોયાં અને જગદંબાના રૂપમાં પણ જોયાં.

શિખામણ આપવાની ગજબની વિધિ

બાબા, સભામાં અર્થાત્ કલાસમાં સૌની સામે જ શિખામણ આપતા હતા. કોઈને વ્યક્તિગત રૂપથી શિખામણ આપવાની હોય તો એને બાબા પત્ર લખીને આપતા. પરંતુ મમ્માની શિખામણ આપવાની પદ્ધતિ અલગ હતી. મમ્મા એ વત્સને કાનમાં કહી દેતાં હતાં અથવા સંકેત કરી દેતાં હતાં અને ઘણા પ્રેમથી કહેતાં હતાં. કોઈએ સાંભળેલી સંભળાવેલી વાતો પર મમ્મા એને શિખામણ આપતાં નહોતાં. મમ્મા સમય જોઈને એમને પ્રેમથી સમજાવતાં હતાં. ગજબની વાત એમ બનતી હતી કે મમ્મા એને કદી એવું લાગવા દેતાં નહોતાં કે કોઈના કહેવાથી એને શિખામણ આપી રહ્યાં છે. મમ્માની શિખામણને દરેક બ્રહ્માવત્સ પોતાની માની જ શિખામણ સમજતો હતો. દરેકને લાગતું હતું કે મમ્મા અમારી ભલાઈ માટે કદી રહ્યાં છે. બાબાની શિખામણ ઘણી શક્તિશાળી હતી. એને સાંભળવાની અને સમજવાની શક્તિ જોઈએ. શક્તિશાળી આત્મા જ બાબાની શિખામણ પચાવી શકતો હતો. એ માટે સામાન્ય રીતે કોઈ બાળકને સમજાવવાનું હોય તો એ બાળકની સામે જ મમ્માને કહેતા હતા. તો બાળક એ વાત સમજી જતો કે પોતાના કારણે મમ્માને આ બધી વાતો સાંભળવી પડી. પછી તેજ મમ્માની સામે પોતાની ભૂલ કબૂલ કરતો હતો અને ભવિષ્યમાં ભૂલ ના થાય તે માટે ધ્યાન રાખતો હતો.

સભ્યતા - સંસ્કૃતિની જનની

મમ્માએ કદી બાબાને સાધારણ સમજ્યા જ નહોતા. બાબાની દરેક વાતને પૂર્ણ રીતે સન્માન આપ્યું અને સન્માન આપીને એનું પૂરું અમલીકરણ કર્યું. કેટલાક બાળકો બાબાની વાતોને સાધારણ સ્વરૂપમાં લેતા હતા, તો મમ્મા એ સર્વ બાળકોને બેસાડીને સમજાવતાં કે બાબાને સાધારણ સમજવાની મોટી ભૂલ કદી ના કરતા. બાબાનો એક એક બોલ ઘણો મૂલ્યવાન છે. આપું કદીને અમને સભ્યતા અને શિસ્ત શીખવાડતાં હતાં. મમ્માની સમજાવવાની ઢબ ઘણી સન્માન, પ્રેમ અને મીઠાશભરી હતી. અમને મમ્માએ રીતિરિવાજ, સભ્યતા - સંસ્કૃતિ શીખવાડીને લાયક બનાવ્યાં અને એક માનો પાર્ટ બજાવ્યો અને બાળકોને ગુણોથી શણગારીને બાબાની સમક્ષ મૂક્યાં.

મમ્મા યજ્ઞમાતા કઈ રીતે બન્યાં

મમ્માને જ્યારથી મેં જોયાં ત્યારથી એમનામાં શ્રી લક્ષ્મીના સર્વ લક્ષણો સ્પષ્ટ રીતે જોવા મળતાં હતાં. મમ્મા સર્વ દિવ્યગુણોથી સંપન્ન હતાં. મમ્માને દેહથી ન્યારા થવાના અભ્યાસ પર ઘણું ધ્યાન રહેતું હતું. મમ્માનો અશરીરી બનવાનો જે અભ્યાસ હતો તે અમારા સૌ માટે શીખવા લાયક હતો. મમ્માની સામે કોઈ પણ કંઈ વાત કરવા આવતું તો એનો અવાજ બંધ થઈ જતો હતો અથવા તે વધારે બોલી શકતો નહોતો.

પ્યુરિટીની પર્સનાલિટી, રોયલ્ટી, ત્યાગ, ફરજ પાલનમાં મમ્મા સદા પ્રથમ નંબરે હતાં. આટલી નાની ઉંમરમાં આટલું મોટું પરિવર્તન કરી લેવું આ ઘણી મોટી વિશેષતા હતી. મમ્માએ બાબાની વફાદાર પુત્રી બનીને કર્તવ્ય બજાવ્યું અને સર્વ યજ્ઞવત્સોની અલૌકિક મા બનીને ફરજ પાલન કર્યું. બંને પાર્ટ બજાવ્યા. મમ્માના મુખમાંથી જે (અનુસંધાન પેજ નં. 11 પર)

સંકલ્પ સૌથી મોટી શક્તિ છે

રાજયોગિની દાદી હૃદયમોહિનીજી, પૂર્વ મુખ્ય પ્રશાસિકા, શાંતિવન, આબુ રોડ

અત્યારે બાબાએ સંકલ્પ શક્તિ વિશે કેટલી સ્પષ્ટતા કરી છે. આમ પણ જોવામાં આવે તો બધો આધાર સંકલ્પ ઉપર છે. આપણે બોલીએ છીએ, કર્મ કરીએ છીએ પરંતુ પહેલાં તો સંકલ્પ જ ચાલે છે ને. જેવો સંકલ્પ ચાલે છે તેવા મુખમાંથી બોલ નીકળે છે. જેવી દૃષ્ટિ, વૃત્તિ હોય છે તેવાં જ કર્મ હોય છે એટલે બાબા કહે છે કે સંકલ્પ શક્તિ સૌથી મોટી શક્તિ છે. અંતમાં આ સંકલ્પ શક્તિ જ આપણા કામમાં આવશે. આ સાધનો તો હતાં નહીં અને રહેશે પણ નહીં. જ્યારથી યજ્ઞની સ્થાપના થઈ છે ત્યારથી જ આ સર્વ સાધન નીકળ્યાં છે.

આ સર્વ સાધન સેવા માટે છે. આગળ વધવા માટે નીકળ્યાં છે. પણ આ હમેશાં રહેવાનાં નથી. તો અંતમાં સંકલ્પશક્તિ જ આપણા કામમાં આવશે. ટચીંગ થવી જોઈએ ને. આ ટેલીફોન, ફેક્સ, આ કોમ્પ્યુટર, ઈમેઇલ વગેરે કેવું કેવું નીકળ્યું છે. આ સર્વ સાધનો સંદેશ પહોંચાડવા માટે નીકળ્યાં છે. પરંતુ સાધના વિના આ સર્વ સાધન નકામાં છે. આપણે સાધનોનો ઉપયોગ કરીએ છીએ પણ સાધનોને વશ થવાનું નથી. સાધનોનો નિમિત્ત કાર્ય માટે ઉપયોગ કરવો પછી ન્યારા બની જવું. તેને વશ થવું નહીં. એટલે બાબાએ આજકાલ સંકલ્પશક્તિ ઉપર બહુ ધ્યાન ખેંચાવ્યું છે. જેનાં મન અને બુદ્ધિ, આત્માની લાઈન ક્લીયર હશે તો આપને એવું લાગશે કે બાબા આપને કંઈક કહી રહ્યા છે. જેમ કે આપણે

ફોન ઉપર વાત કરીએ છીએ ત્યારે જ્યારે લાઈન ક્લીયર હોય છે ત્યારે ફોન મળે છે. જો લાઈન ક્લીયર નથી તો આપ એક ક્લાક સુધી હેલ્લો કરતા રહો, કંઈ અવાજ આવશે નહીં અને કરંટથી જ લાઈન ક્લીયર થાય છે. તો પહેલાં સંકલ્પશક્તિ આપણા કન્ટ્રોલમાં હોવી જોઈએ. છેલ્લે આ મનસા સંકલ્પ જ પાસવીથ ઓનર બનાવવામાં મદદ કરશે.

જો સંકલ્પશક્તિ કન્ટ્રોલમાં નથી. ક્યારેક અહીં તહીં ફાલતું સંકલ્પ ચાલે છે તો મનસા સેવા કઈ રીતે કરી શકશો. પહેલાં આપણું એક ચિત્ર બન્યું હતું જેમાં વૃક્ષની નીચે એક યોગી બેઠો હતો, યોગ કરી રહ્યો છે. વૃક્ષની ઉપર વાંદરાં બેઠેલાં છે. તેઓ અહીં તહીં કૂદકા મારી રહ્યા છે. તો એ ચિત્રમાં જણાવ્યું હતું કે મન પણ વાંદરાની જેમ એક પળમાં ક્યાં પહોંચી જાય છે. આ તો સર્વનો અનુભવ છે. આપ જ્યાં ના પહોંચી શકો ત્યાં સંકલ્પશક્તિથી પહોંચી શકો ત્યાં સંકલ્પશક્તિથી પહોંચી શકો છો. તો બાબાએ આપણ સર્વને એ ધ્યાન ખેંચાવ્યું છે કે સંકલ્પશક્તિ ઉપર એટેન્શન (ધ્યાન) રાખો. સંકલ્પશક્તિ સૌની પાસે છે. પણ આપણે તેનો ઉપયોગ ક્યાં કરીએ છીએ. સંકલ્પશક્તિ શુભ તરફ વાપરીએ છીએ તો તે જમા થાય છે. વ્યર્થમાં કરીએ છીએ તો તે સાટું કે ખરાબ નથી અને જો ખરાબ સંકલ્પ કરીએ છીએ તો તે સાટું કે ખરાબ નથી અને જો ખરાબ સંકલ્પ કરીએ છીએ તો શક્તિ ગુમાવીએ છીએ. સંકલ્પ એક શક્તિ છે. જેમ કે સ્થૂલ ધન શક્તિ છે. કોઈને ધનનો સારો ઉપયોગ કરતાં આવડે છે તો તે મોજ કરે છે. તે માત્ર એમ જ બેંકમાં પડેલાં રહે છે. તે

(અનુસંધાન પેજ નં. 05 પર)

માતેશ્વરી જગદંબા સરસ્વતીજી

રાજયોગિની દાદી નિર્મલશાંતાજી, શાંતિવન, આબુરોડ

મમ્મા ઘણાં ગંભીર અને શાંત હતાં. મમ્મા મુરલી પણ સંભળાવતાં હતાં અને યજ્ઞનો સમગ્ર કારોબાર પણ સંભાળતાં હતાં. સર્વ કાર્ય કરાવવાં, સંભાળવાં આ સૌ એમને જ કરવું પડતું. છતાં એમના વ્યવહાર, ચહેરા અને ચલન કોઈ અંતર જણાતું નહોતું. તેઓ એકદમ શાંત, ગંભીર, મધુર અને એકરસ રહ્યાં. યજ્ઞમાં બેગરી પાર્ટ (આર્થિક સંકટ) આવ્યો. કેટલીકવાર ખાવા માટે કોઈને કંઈ પણ મળતું નહીં. તો કેટલાકના ચહેરા ફીક્કા, નિસ્તેજ બની જતા હતા પરંતુ મમ્માને ખાવાનું મળે કે ના મળે પણ એમના ચહેરા ઉપર સદા પ્રસન્નતા, નિશ્ચિંતતા, ધૈર્યતા અને બાબા પર અટલ વિશ્વાસ જોવા મળતો હતો. યજ્ઞમાંથી કોઈનું મૃત્યુ થાય તો પણ મમ્માના ચહેરાનો ભાવ બદલાતો નહોતો, જ્યારે મમ્માનાં લૌકિક માતાનું અવસાન થયું તે વખતે પણ મમ્માની અવસ્થા ઘણી ઉચ્ચ રહી. સંબંધોનો કોઈ લગાવ એમનામાં જોવા મળતો નહોતો. આ સમયે પણ તેઓ એકદમ શાંત, સ્થિર અને એકરસ રહ્યાં. ગમે તે બને પણ મમ્મા અમને થોડું પણ લડે કે નારાજ થાય તેવું બન્યું નથી. મેં તો મારી જિંદગીમાં મમ્માને નારાજ થતાં કદી જોયાં નથી. સંતરીબહેન બાબાની સેવામાં હતાં અને હું મમ્માની સાથે રહેતી હતી, મેં મમ્માને ઘણાં જ નજીકથી જોયાં છે, અભ્યાસ કર્યો છે.

મમ્માનું વ્યક્તિત્વ

મમ્મા એકદમ રોયલ હતાં. તેઓ કદી

જોરથી હસતાં નહોતાં. માત્ર ચહેરા ઉપર પ્રસન્નતા જોવા મળતી. મમ્મામાં ગુસ્સો તો હતો જ નહીં. મમ્મા કહેતાં હતાં કે કામ, ક્રોધ, અહંકાર વગેરે નરકનાં દ્વાર છે એટલે બાળકોએ કદી ગુસ્સો કરવો જોઈએ નહીં. કોઈ ગુસ્સો કરે, તો મમ્મા હસતાં હસતાં બોલતાં હતાં કે જુઓ ગુસ્સાને શું કહે છે? ક્રોધ કહે છે ને? ક્રોધ આવવો અર્થાત્ આપણામાં ભૂતની પ્રવેશતા થવી. એટલે કદી ભૂત ના બનશો અર્થાત્ ક્રોધ કરશો નહીં.

કોઈ મોટા અવાજથી બોલવું હતું તો મમ્મા પ્રેમથી સમજાવતાં હતાં. જુઓ તમે આશ્રમમાં રહો છો તેથી ઊંચા અવાજથી બોલવું જોઈએ નહીં. ઘણું ધીમેથી - શાંતિથી - ઘણું થોડું - મીઠું બોલવું જોઈએ. જો કોઈ ભૂલ કરે તો મમ્મા તેમને કહેતાં હતાં કે ‘અહીં આવો, શું આ સારું થયું?’ જે ભૂલ કરશે તે કઈ રીતે કહી શકશે કે આ સારું થયું. તો મમ્મા કહેતાં હતાં. ‘હવે પછી ધ્યાન રાખજો, બીજી વાર આવી ભૂલ કરશો નહીં.’ મમ્મા કદી એમ નહોતા પૂછતાં કે આ ભૂલ કેમ થઈ? જે થઈ ગયું તે થઈ ગયું. મમ્મા એમને સુધારવાની ચુકિત અને શક્તિ પ્રદાન કરતાં હતાં. આ પ્રકારના પ્રેમથી, ઈશારાથી એ વ્યક્તિનું હૃદય પરિવર્તન કરતાં.

મને સાક્ષાત્કાર તો થતો નહોતો પણ હું મમ્માને જ્યારે પણ જોતી હતી તો મને એવું લાગતું હતું કે મમ્મા લક્ષ્મી જ બનશે. આજ સતયુગનાં મહારાણી છે. હું સેવા કરતી નહોતી. રાજકુંવરીની જેમ રહેતી હતી. મમ્મા મને હસતાં હસતાં કહેતાં હતાં કે જાઓ બેટી, એમને બાબાનું જ્ઞાન સંભળાવો. સેવા કરશો, તો મેવા મળશે. આ રીતે મમ્માએ મને જ્ઞાન સમજાવવાનું શીખવાડ્યું, સેવા

મનનો અન્ન ઉપર અને અન્નનો મન ઉપર પ્રભાવ

બ્ર.કુ. જગદીશચંદ્ર, દિલ્હી

એક સમય હતો કે જ્યારે લોકો અન્નની શુદ્ધિ ઉપર બહુ ધ્યાન આપતા હતા. તેઓ કોઈ દૂષિતવૃત્તિવાળા ગૃહસ્થને ત્યાં ભોજન લેતા નહોતાં. જ્ઞાન-ધ્યાનમાં રહેનારા

સન્યાસી અને ભિક્ષુકો પણ આ નિયમ ઉપર ઘણું ધ્યાન આપતા હતા. સમય જતાં અન્ન શુદ્ધિ ઉપરથી લોકોનું ધ્યાન ઓછું થવા લાગ્યું, તેથી આહાર ભ્રષ્ટ થવાને લીધે એમના જીવનમાં ભ્રષ્ટતાની ગતિ વધારે તીવ્ર બનવા લાગી. એનો મનુષ્યોનાં મનબુદ્ધિ પર એટલો તો પ્રભાવ પડ્યો છે કે આજે જ્ઞાન ધ્યાનની વાતો મનુષ્યો ઉપર પ્રભાવ પાડતી નથી. આર્યસમાજ, બૌદ્ધ, શીખ ધર્મોના સ્થાપકો પણ જેના ઘેર ભોજન લેતા હતા તેની વૃત્તિ, દૃષ્ટિ યા કમાણી કેવી છે તેનું ધ્યાન રાખતા હતા.

બૌદ્ધધર્મની પ્રસિદ્ધ કથાઓમાં એક સાચી જીવનકથા ‘સુંદર સમુદ્ર કુમાર’ નામની વ્યક્તિની છે. તે જે ઘરમાં જન્મ્યો હતો તે ઘરમાં કરોડો રૂપિયાની સંપત્તિ હતી. એક દિવસે એણે જોયું કે કેટલાક લોકો પોત પોતાના હાથમાં પુષ્પમાળાઓ લઈને બીજા ગામમાં સત્સંગ સાંભળવા જઈ રહ્યા છે. એમને એણે પૂછ્યું, ‘તમે લોકો ક્યાં જઈ રહ્યા છો?’ એ લોકોએ ઉત્તર આપ્યો - ‘અમે બુદ્ધ પાસેથી ધર્મનું શિક્ષણ લેવા જઈ રહ્યા છીએ.’ એણે કહ્યું, ‘હું પણ આપની સાથે આવીશ.’ એમ કહીને એ પણ એમની સાથે જોડાઈ ગયો.

બીજા ગામમાં જઈને જોયું કે કેટલાક લોકો

પોત પોતાના હાથમાં પુષ્પમાળાઓ લઈને બીજા ગામમાં સત્સંગ સાંભળવા જઈ રહ્યા છે. એમને એણે પૂછ્યું, ‘તમે લોકો ક્યાં જઈ રહ્યા છો?’ એ લોકોએ ઉત્તર આપ્યો - ‘અમે બુદ્ધ પાસેથી ધર્મનું શિક્ષણ લેવા જઈ રહ્યા છીએ.’ એણે કહ્યું, ‘હું પણ આપની સાથે આવીશ.’ એમ કહીને એ પણ એમની સાથે જોડાઈ ગયો.

બીજા ગામમાં જઈને એણે બુદ્ધનો ઉપદેશ સાંભળ્યો અને ઘણો જ પ્રભાવિત થયો. એણે ઘરબારનો સંન્યાસ કરીને બુદ્ધના સંઘમાં જોડાવાનો સંકલ્પ કર્યો. જ્યારે બધી સભા વિખરાઈ ગઈ ત્યારે એણે પોતાનો વિચાર બુદ્ધને જણાવ્યો, પરંતુ બુદ્ધે કહ્યું, ‘તમે પહેલાં તમારા માતાપિતાની રજા લઈ આવો, પછી જ તમને સંઘમાં રાખી શકાય. આ અમારો નિયમ છે.’ સુંદર સમુદ્ર કુમાર ઘેર ગયો અને ઘણા પ્રયત્નો પછી સંઘમાં દાખલ થવા માટે પોતાનાં માતાપિતાની રજા લઈ આવ્યો. ત્યારે તે સંન્યાસ લઈને સંઘના નિયમો પ્રમાણે રહેવા લાગ્યો. પછી તે એ ગામ છોડીને બીજે ગામ ચાલ્યો ગયો.

જે ગામમાં તે પહેલાં રહેતો હતો ત્યાં એક દિવસ મેળો ભરાયો. એની માતાએ એ મેળામાં સુંદર સમુદ્ર કુમારના મિત્રોને ખૂબ રમતા અને મોજ કરતા જોયા, આ જોઈને એનાં માતાપિતા ખૂબ રડવા લાગ્યાં. તેઓ વિચારવા લાગ્યાં કે હવે તો મારો પુત્ર પાછો ફરે એ મુશ્કેલ છે. એ વખતે એક વેશ્યા એમના ઘેર આવી અને બોલી, ‘માતા, તમે શા માટે રડો છો?’

‘મારા પુત્રની યાદ મને બહુ જ આવે છે એટલે રડી રહી છું.’ તેણી બોલી.

‘આપનો પુત્ર ક્યાં ગયો છે.’ વેશ્યાએ પૂછ્યું.

‘તે તો સંન્યાસ લઈને ભિક્ષુઓની સાથે રાજગઢા ગામમાં ચાલ્યો ગયો છે.’ માતાએ કહ્યું.

‘જો હું એને સંસારમાં પાછો લાવું તો તમે મને શું ઈનામ આપશો?’ વેશ્યાએ પ્રશ્ન કર્યો.

માતાએ ઉત્તર આપ્યો ‘અમે તને આ ઘરની સઘળી સંપત્તિની માલિક બનાવી દઈશું.’

‘સારું, તો મને પુરુષાર્થ કરવા માટે ખર્ચ આપો.’ એમ કહીને એ વેશ્યાએ ઘન લીધું અને તે ‘રાજગઢા ગામ’માં પહોંચી.

એણે ત્યાં જઈને જોયું કે ‘સુંદર સમુદ્ર કુમાર’ કે જે ભિક્ષુક બની ગયો હતો, તે ભિક્ષા લેવા ક્યાં ક્યાં જાય છે.’ જે ગલીમાં મોટે ભાગે તે ભિક્ષા લેવા આવતો હતો તે ગલીમાં વેશ્યાએ એક સરસ ઘર રહેવા માટે લીધું. સવારે જ સારું ભોજન બનાવી દેતી હતી. આમ કેટલાક દિવસો વીતી ગયા પછી વેશ્યાએ કહ્યું, ‘મહારાજ, અહીં બેસીને જ ખાઈ લો.’ એમ કહીને વેશ્યાએ ભિક્ષુનું કૌપિન (ભિક્ષાપાત્ર) માંગ્યું. ભિક્ષુએ તે આપ્યું. એમાં વેશ્યાએ સ્વાદિષ્ટ ભોજન પદાર્થો ભિક્ષુને આપ્યા. ભોજન કરી લીધા પછી વેશ્યાએ ભિક્ષુને કહ્યું, ‘મહાત્મન, આ સારી જગ્યા છે. આપ અહીં બેસીને દરરોજ ભોજન કરો.’ આ પ્રકારે વેશ્યા પોતાના હાથે બનાવેલું ભોજન ભિક્ષુને આપતી રહી.

એ પછી વેશ્યાએ પોતાની ગલીના બાળકોને મીઠાઈઓ વગેરે ખવડાવીને બાળકોનું મન જીતી લીધું. એક દિવસ એણીએ બાળકોને કહ્યું, ‘જ્યારે ભિક્ષુ અહીં આવે ત્યારે તમે ઘૂળ ઉડાડજો.’ આ રીતે બીજા દિવસે જ્યારે ભિક્ષુ આવ્યો અને વરંડામાં ભોજન કરવા લાગ્યો ત્યારે બાળકો ઘૂળ ઉડાડવા લાગ્યાં. વેશ્યાએ તેમને રોક્યા છતાં માન્યાં નહીં. બીજા દિવસે ભિક્ષુ આવ્યા ત્યારે વેશ્યાએ કહ્યું, ‘મહાત્મન, આ છોકરાં ચંચળ છે,

ઘૂળ ઉડાડે છે કહેવા છતાં તેઓ માનતાં નથી. તેથી તમે ઘરમાં અંદર બેસો.’ ભિક્ષુએ વેશ્યાની વાત માની લીધી. પછી વેશ્યાએ બાળકોને શીખવાડ્યું કે ઘરમાં જ્યારે ભિક્ષુ જમવા બેસે ત્યારે તમે સૌ અવાજો કરજો અને હું રોકું છતાંયે અવાજો કરવાનું ચાલુ રાખજો. બીજા દિવસે બાળકોએ અવાજો કર્યા એટલે વેશ્યાએ ભિક્ષુને ઘરના ઉપરના માળે, અવાજ વગરના શાંત સ્થળે બેસીને જમવાનું કહ્યું, ભિક્ષુએ વેશ્યાની વાત માની લીધી. ત્યારે વેશ્યાએ પોતાની અશ્લીલ કામના, ભિક્ષુ સમક્ષ વ્યક્ત કરી.

આ પ્રકારે જીવનવૃત્તાંતમાં જણાવ્યું છે કે વેશ્યાના હાથનું બનેલું અન્ન ખાતાં ‘સુંદર સમુદ્ર કુમાર’ કે જે ભિક્ષુ બની ગયો હતો અને વૈરાગ્યમાં આવીને કરોડો રૂપિયાની સંપત્તિને લાત મારી હતી. તેને વેશ્યાએ દૂષિત અન્નથી એવો બનાવી દીધો કે તે ધર્મકર્મનું ભાન ભૂલવા લાગ્યો. છેવટે તેને પશ્ચાતાપ થયો. વેશ્યા તો કામવૃત્તિ અને ઈનામના લોભમાં વશીભૂત હતી. તેથી એની વૃત્તિએ અન્ન ઉપર પ્રભાવ પાડ્યો. જેનો સ્વીકાર કરવાથી ભિક્ષુના મનમાં એ સ્વાદિષ્ટ ભોજનનો લોભ ઘર્ષ ગયો. એના મનની અવસ્થા બગડી ગઈ. એ ગ્રંથમાં લખ્યું છે કે બુદ્ધે જ પોતાના આત્મિક-બળથી એને પતિત બનતાં અટકાવ્યો. આ ઘટના બૌદ્ધગ્રંથોમાં ‘સુંદર સમુદ્ર કુમાર અને વેશ્યા’ - એ નામથી પ્રસિદ્ધ છે. આ ચર્ચા બુદ્ધ પોતાના સર્વોત્તમ શિષ્ય ‘આનંદ’ સાથે કરી હતી. એટલે અન્ન બનાવનારા અને આપનારાના મનનો અન્ન ઉપર પ્રભાવ પડે છે અને એનું સેવન કરનાર ઉપર જે પ્રભાવ પડે છે તે સ્પષ્ટ છે.

બુદ્ધના અનન્ય શિષ્ય આનંદ પર માયાનો પ્રહાર

બૌદ્ધ ગ્રંથોમાં, સૂત્રોમાં એક બીજી ઘટના

પણ છે એમાં લખ્યું છે કે એકવાર મહાત્મા બુદ્ધ અને એમની શિષ્ય મંડળી એક રાજાના નિમંત્રણ પર ત્યાં ભોજન કરવા ગયા હતા. એમની પાછળ જ એમનો મુખ્ય શિષ્ય આનંદ, કે જે કોઈ કામે ગયો હતો તે પાછો આવ્યો. મહાત્મા બુદ્ધ તથા અન્ય સર્વની અનુપસ્થિતિમાં એણે પોતાનું કૌપીન લીધું અને ભિક્ષા લેવા ચાલી નીકળ્યો. ભિક્ષા લેતી વખતે તે ભિક્ષા આપનાર કોણ છે તેનું ધ્યાન રાખતો નહોતો. ભિક્ષા લેતાં લેતાં એક વેશ્યાના ઘરે જઈને ભીખ માંગવા લાગ્યો.

વેશ્યાની છોકરી 'પેહિતી' આનંદની તેજસ્વિતા જોઈને એના ઉપર મોહિત થઈ ગઈ અને એણે પોતાની માતાને આનંદ ઉપર જાદુ કરવા કહ્યું. આનંદ એ ભિક્ષાની પાછળ એના ઘરમાં ગયો અને ત્યાં એની દૃષ્ટિ વૃત્તિ દૂષિત બની ગઈ. બુદ્ધે પોતે રાજાને ઘરે મહેમાન હતા ત્યાંથી જ પોતાના અન્ય શિષ્યને આનંદની પાસે મોકલ્યો અને તેની ત્યાંથી પાછો લાવવામાં આવ્યો. ત્યારે આનંદની અવસ્થામાં પરિવર્તન આવ્યું.

આ બન્ને વૃતાંતોથી માલૂમ થાય છે કે સ્થાન, દૃષ્ટિ અને વૃત્તિનો પણ પ્રભાવ મનુષ્યના મન ઉપર પડે છે. જો મનુષ્ય પોતાના સ્વરૂપમાં સ્થિત થાય, પરમપિતા પરમાત્માની યાદમાં સ્થિત રહે તો માયાનો પ્રભાવ ઓછો થાય છે. નહીંતર માયા સમગ્ર રીતે ગ્રસિત કરી દે છે. પણ આજે ભૌતિકવાદ અને નાસ્તિકવાદની બોલબાલા છે એટલે લોકો અણ્ણશુદ્ધિ તરફનું પૂરતું ધ્યાન આપતા નથી. જે સ્વયંને આસ્તિક માને છે, તેઓ પણ માંસ, મદિરા વગેરેને તામસિક આહાર માને છે. પણ તે બનાવનારા અને ક્રમાનારાની દૃષ્ટિ અને વૃત્તિ પર ધ્યાન આપતા નથી.

આર્ય સમાજના સ્થાપક દયાનંદજીના જીવનની એક ઘટના

આર્ય સમાજના પ્રસિદ્ધ લેખક અને પ્રચારક આનંદ સ્વામીએ 'ધ્યારા ઋષિ' શીર્ષકથી એક પુસ્તક લખ્યું છે. તેમાં ભોજન સંબંધી કેટલીક ઘટનાઓનો ઉલ્લેખ હતો. એમાં 'કુકર્મીનું ભોજન ખાવું નહીં.' આ શીર્ષક અંતર્ગત લખ્યું છે કે મુરાદાબાદના ધનિક સાહુ શ્યામ સુંદર વેશ્યાગમન તથા દુર્વ્યસનોમાં ફસાયેલા હતા. તેમણે એક દિવસ સ્વામી દયાનંદજીને વિનંતી કરી કે મહારાજ આપ મારા ઘરે આવીને ભોજન કરો. સ્વામીજીએ તેની વિનંતીનો અસ્વીકાર કર્યો. પરંતુ એ સમયે જ્યારે એક સજ્જને સ્વામીજીને ભોજન લેવાની વિનંતી કરી તો દયાનંદજીએ સજ્જનની વિનંતીનો સ્વીકાર કર્યો. સાહુ શ્યામ સુંદરે આ બાબત સ્વામીજીને ઠપકો આપ્યો. તો એ સમયે દયાનંદજી ચૂપ રહ્યા. પણ વ્યાખ્યાનમાં આ ઘટનાનો ઉલ્લેખ કરીને સાહુ શ્યામ સુંદરને સંબોધીને કહ્યું કે, 'જ્યાં સુધી તું કુકર્મ છોડીશ નહિ, ત્યાં સુધી હું તારા ઘરે ભોજન લઈશ નહીં.'

ઉપરની ઘટનાથી એ વાત સ્પષ્ટ છે કે મનુષ્ય કે જે વાસનાપૂર્ણ મનવાળો હોય અથવા વ્યસની હોય, તેના ઘરનું બનેલું ખાવું જોઈએ નહીં. કારણ કે એની દૂષિત વૃત્તિઓનો પ્રભાવ અણ્ણ ઉપર પડે છે અને તે ખાવાથી ખાનારના મનને પણ દૂષિત કરે છે. જો કે સાહુ શ્યામ સુંદર તો હવે દયાનંદજીના સત્સંગમાં આવવા લાગ્યા હતા અને ઉપદેશ પણ સાંભળતા હતા. તેથી જ એમણે આદર અને ભાવનાથી એમને પોતાના ઘર ભોજન લેવાનું આમંત્રણ આપ્યું. પરંતુ આદર અને ભાવના જ પૂરતાં નથી. મનુષ્યનું ચરિત્ર અથવા મન પણ વ્યસનોથી મુક્ત હોવું જોઈએ. ખાવાનું તો સાહુ શ્યામ સુંદરજીને બનાવવાનું નહોતું. એમના ઘરમાં

તો રસોઈયા હતા. પરંતુ જ્યારે ઘરનો માલીક, નિમંત્રણ આપનાર જ વાસનાપૂર્ણ સ્વભાવવાળો હતો તેથી જ તેના નિમંત્રણનો દયાનંદજીએ અસ્વીકાર કર્યો. ખાવાનું બનાવનાર જો ખરાબ વ્યસનવાળો હોય તો એના હાથનું બનાવેલું ભોજન કદી ખાવું જોઈએ નહીં.

નાનકજીના જીવનની ઘટના

નાનકજીએ એકવાર ધનિક વ્યક્તિએ આપેલા ભોજનના નિમંત્રણનો અસ્વીકાર કર્યો પણ એક ઝૂંપડીમાં જઈને એક ગરીબ અને હલકી જાતિના ઘેર ભોજન લીધું. ધનિક વ્યક્તિએ આ સંદર્ભમાં નાનકજીને પ્રશ્ન કર્યો હતો. નાનકજીએ ધનિક ઘરની રોટલી લઈને નિચોવી તો તેમાંથી લોહી નીકળ્યું. પણ ગરીબના ઘરની રોટલી નિચોવતાં તેમાંથી દૂધ નીકળ્યું. આ બાબતે નાનકજીએ જણાવ્યું કે ધનિકની કમાણી ખોટી છે. એણે કેટલાયે લોકોનું શોષણ કરીને ધનની કમાણી કરી છે. જ્યારે ગરીબ માણસે પરસેવો પાડીને સાચી કમાણી કરી હતી.

આ ઘટનાઓ એ સૂચિત કરે છે કે આપણે અન્નદોષથી બચવું જોઈએ. અન્નદોષ પણ સંગદોષ જેવો જ છે જે મનુષ્યના મનને મલિન બનાવી દે છે. તેનાથી મનુષ્યના મનમાં ચંચળતા આવે છે, વાસનાઓ જાગે છે અને અવસ્થા ડગમગ થાય છે. જેના સ્વભાવમાં કામ, ક્રોધ હોય તો તેના હાથનું બનાવેલું ભોજન કદી ના લેવું જોઈએ. કારણ કે આ બંને વિકારો ઘણા જ ભયંકર છે. તેથી પરમપિતા શિવે આપણને શિક્ષણ આપ્યું છે કે તમે યોગયુક્ત અને પવિત્ર અવસ્થામાં સ્થિત થઈને ભોજનનો સ્વીકાર કરો. કોઈપણ અપવિત્ર વ્યક્તિના હાથે બનેલા ભોજનનો સ્વીકાર ના કરો.

ગૃહસ્થીઓ સમક્ષ અન્ન શુદ્ધિ માટે બાધક તકલીફો

ગૃહસ્થીઓને એક બીજાને ત્યાં આવવું જવું તો પડે છે. આજકાલ લોકો ઈશ્વરીય જ્ઞાન અને યોગનો અભ્યાસ કરતા નથી તેમજ સમાજમાં સિનેમા, ફેશન અને જીભના સ્વાદને સંતોષવાની તેમજ વિલાસનાં સાધનોની બોલબાલા છે ત્યારે સાત્વિક સ્વભાવના લોકો તો મળવા જ મુશ્કેલ છે. તેથી પ્રશ્ન ઉઠે છે કે આવી સ્થિતિમાં શું કરવામાં આવે? જ્યારે એક ગૃહસ્થી બીજાને ત્યાં જાય છે. અને બીજા સ્નેહથી, સન્માનથી યા શિષ્ટાચારની રીતથી એની સમક્ષ ઘરની બનાવેલી ચીજ અથવા બહારથી લાવેલી કોઈ મિઠાઈ વગેરે રાખે છે તો શું સ્વીકાર કરી લઈએ? બહારની ચીજનો અસ્વીકાર કરવાની વાત તો કેટલાક લોકો માની લે છે પરંતુ જેના ઘરમાં અતિથિ બનીને યા મિત્રભાવથી યા કોઈ કાર્ય માટે જઈએ છીએ તેની પોતાના ઘરની બનાવેલી ચીજનો અસ્વીકાર કરી દઈએ છીએ, તો સંભવ છે કે તેને આ બાબત ખોટું લાગશે. હા એવા લોકો પણ છે કે જે કોઈના જીવનનો નિયમ હોય તો લોકો દબાણ કરતા નથી. પરંતુ મોટા ભાગના લોકો 'ખાઓ, પીઓ અને મોજ કરો'ના સિદ્ધાંતના અનુયાયી છે. તો શું કરવામાં આવે?

એ વાતનો સ્પષ્ટ છે કે આપણે આપણો નિયમ તોડવો જોઈએ નહીં. આપણે જાણીએ છીએ કે અન્નદોષનો આપણા મન ઉપર ખરાબ પ્રભાવ પડે છે. તો આપણે જો બીજાઓની ખોટી ધારણાના પ્રભાવમાં આવીને અથવા એનાથી ડરીને પોતાનું મંતવ્ય, સિદ્ધાંત તથા આચરણને છોડી દઈએ છીએ, તો તે આપણી અત્યંત નબળાઈ છે. આપણી કોઈપણ ધારણા (નિયમ) જેને બીજા લોકો

(અનુસંધાન પેજ નં. 21 પર)

માતેશ્વરી જગદંબા સરસ્વતીજી સાથે વીતાવેલી યાદગાર પળો

બ્ર.કુ. વૃજમોહનભાઈ, દિલ્હી

સર્વદેવીઓમાં તો છે આદિદેવી જગદંબા. સવાલ એ છે કે એ આદિદેવીએ એવું કેવું કર્તવ્ય કર્યું. જેનાથી એમનું નામ જગદંબા પડ્યું. આપણે સૌ જાણીએ છીએ કે શિવબાબાએ બ્રહ્માબાબાના માધ્યમથી જ્ઞાન આપવાનું શરૂ કર્યું. એ જ્ઞાનને 100 ટકા અને સૌથી ઓછા સમયમાં કોણે ધારણ કર્યું? એમાં સર્વોત્તમ રોલ મમ્માનો છે. આપણે એ જાણીએ છીએ કે મમ્મા સાધારણ પરિવારનાં હતાં. એમનાથી અધિક અમીર પરિવારની બહેનો યજ્ઞમાં સમર્પિત થઈ હતી પરંતુ એક બિલકુલ સાધારણ કુમારીને બાબાએ મમ્મા બનાવી દીધાં. એના પછી એમને જ્ઞાન જ્ઞાનેશ્વરી બનાવી દીધાં. પછી સતયુગમાં તેઓ રાજરાજેશ્વરી લક્ષ્મી બની ગયાં. એવો કયો જાદુ મમ્મામાં હતો?

કઈ રીતે જગતની અંબા બની ગયાં

જ્ઞાન તો આપણે સૌ સાંભળીએ છીએ, ધારણ પણ કરીએ છીએ પરંતુ જ્ઞાનના એક એક શબ્દને પોતાના સ્વરૂપમાં ઉતારી લેવું આ વિશેષતા અમે મમ્મામાં જોઈ. ઘણી બધી બ્રહ્માકુમારીઓમાં મમ્મા પણ એક બ્રહ્માકુમારી હતાં જ્યારે બાબાએ મમ્માને, મમ્માનો રોલ આપ્યો તો મમ્માની શારીરિક આકૃતિ બદલાય ગઈ. અર્થાત્ જવાબદારીના જ્ઞાનને મમ્માએ જીવનમાં એવું ઉતાર્યું કે નાની ઉંમરની કુમારીનું માનું રૂપ બની ગયું. ઉંમર નાની હતી પરંતુ રૂપ માતાનું બાબા પણ એમને મમ્મા કહેતા હતા. જ્યારે તેઓ યજ્ઞ માતા

બની ગયાં. મમ્માનાં જે મા હતા તેઓ યજ્ઞનાં ઓફિસિયલ ભોગ લગાવનારાં સંદેશી હતા. તે પણ એમને મમ્મા કહેવા લાગ્યાં. આ પ્રકારે માત્ર મમ્માનું ટાઈટલ પ્રાપ્ત કર્યું. પણ તે મમ્માનું સ્વરૂપ બની ગયાં. એ રૂપથી એમણે યજ્ઞ સંભાળ્યો. એ સમયે ભારતમાં થોડાં સેવાકેન્દ્રો હતાં.

અવ્યક્ત બાપદાદા કહે છે કે જ્યારથી વિદેશી બાળકો આવ્યાં ત્યારથી મારું શિવબાબાનું વિશ્વકલ્યાણકારી નામ સિદ્ધ થઈ ગયું. પરંતુ જ્યારે મમ્મા હતાં ત્યારે ના તો વિદેશી બાળકો હતાં અને ભારતના બાળકોની સંખ્યા થોડી હતી. છતાં પણ તેઓ જગતનાં અંબા બની ગયા, કઈ રીતે?

મમ્માએ પોતાની બુદ્ધિ ચલાવી નહીં

બ્રહ્માબાબા તો શિવબાબાના રથ હતા. એમણે કેટલાક સાક્ષાત્કારો કર્યા હતા પરંતુ મમ્મા એ તો લાઈટનો એક તણખો પણ જોયો નહોતો અર્થાત્ કોઈપણ સાક્ષાત્કાર કર્યા નહોતા. મમ્માએ બાબાના દરેક ઈશારાને ઈશ્વરનો આદેશ માન્યો. બાબા કહેતા હતા કે મમ્મા મારા સાથે એટલા માટે આગળ ચાલી ગયાં કારણકે મમ્માએ કદી સાક્ષાત્કાર કર્યા નહોતા. બાબાએ જે કહ્યું મમ્માએ અંદર વિશ્લેષણ કરીને આ ભગવાનુંવાચ છે, સાકાર કરી બતાવ્યું.

સૌથી ઓછાં સમયમાં પાસ વીથ હાઈએસ્ટ ઓનર બની ગયા

એ દિવસોમાં કેટલાક લોકો કહેતા હતા કે સાધુ-સંત મહાત્માઓના ચહેરા મોટા રુષ્ટ-પુષ્ટ અને ગોળ-ગોળ દેખાય છે. અમે મમ્માનું ઉદાહરણ

આપતા હતા કે અમારી મમ્માને જુઓ, મમ્માએ થોડા જ સમયમાં પાસવીથ હાઈએસ્ટ ઓનર બની ગયાં. એમણે સમયની ગણતરી ના કરી કે કેટલું બાકી છે. એવું પણ નહોતું કે મમ્મા ક્યાંક પહાડી ઉપર બેસીને તપસ્યા કરતાં હતાં. બાબાએ કહ્યું છે કે આ જ્ઞાન 24 કલાકનું છે. તપસ્યાનો મતલબ છે કે રોજના જીવનમાં જો કોઈ પરિસ્થિતિ આવી જાય છે તો એમાં આ પ્રકારે ચાલવું કે કોઈને ખબર પણ ના પડે કે આપણે પરિસ્થિતિઓની વચ્ચે છીએ અને એ પરિસ્થિતિને પાર પણ કરી લેવી.

મમ્મા કોઈને ભારે ના લાગે તેવું શિક્ષણ આપતાં હતાં

હું મમ્માના સંપર્કમાં સન્ 1955થી આવ્યો, ત્યારે માતા-પિતાની સાથે પહેલીવાર મધુવન આવ્યો હતો. એ દિવસોમાં આ વિશ્વ વિદ્યાલયનું સ્થાન કોટા હાઉસ હતું. જે પાછળથી રાજસ્થાન સરકારનું સર્કિટ હાઉસ બની ગયું. કોટા હાઉસની પાછળ ઘોલપુર હાઉસ હતું. ઘોલપુર હાઉસમાં મહેમાનોને રાખવામાં આવતા હતા. બંને હાઉસ એકબીજા સાથે જોડાયેલાં હતાં. કોટા હાઉસમાં આશ્રમ હતો. કોટા હાઉસની સીડીઓમાં જ બધાં ભાઈબહેનો સમાય જતાં હતાં. ત્યારે રાત્રે મમ્મા-બાબા સામે બેસી જતાં હતાં. આમ રાત્રિનો ક્લાસ થતો હતો. એ દિવસે માઉન્ટ આબુની વસ્તી ઓછી હતી. રસ્તાઓ ખુલ્લા હતા બાબા અમને સાથે લઈને ફરવા જતા મમ્મા પણ સાથે આવતાં હતાં. સવારના ક્લાસ પછી મમ્મા સીટી (વિહિસલ) વગાડતાં હતાં. સર્વ બ્રહ્માવત્સો બહાર આવી જતા હતા. એના પછી બાબા મમ્મા અને બ્રહ્માવત્સો સાથે સાથે ચાલતા હતાં. સવારની સફરને માટે, દરેક બાળકનું દિલ થતું હતું કે અમે થોડા સમય માટે બાબાની આંગળી પકડી લઈએ ત્યાં મમ્માની આંગળી પકડી લઈએ. વારંવાર બાબા મમ્માની

આંગળી પકડીને ચાલતા હતા. વચ્ચે બાબા અટકી જતા હતા અને પાછળ જોઈને બાળકોને પૂછતા હતા કે શિવબાબા યાદ છે? એ દિવસે કોઈ પાદરી ત્યાં નહોતો સવારે ફરવા જતાં હતાં. તેઓ ચૂપચાપ ચાલતાં હતાં. તો બાબા બાળકોનું ધ્યાન ખેંચાવતા હતા કે જુઓ એ ગોડની યાદમાં ચાલી રહ્યાં છે. ત્યારથી એ સ્લોગન નીકળ્યું ‘નન બટ વન’ અર્થાત્ જે રીતે આ નન ઈશ્વરને યાદ કરતી ચાલે છે એ રીતે તમારે શિવબાબાને યાદ કરવાના છે. સફર કરીને અમે પાછા ફરતા હતા તો એક ચાની મોટી કીટલી હતી જે એક ટેબલ પર રાખેલી હતી. સૌ પોતપોતાનો કપ લઈ જતા હતા. બાબા મોટા ઉંમરગથી બોલાવીને કહેતા હતા, લો બચ્ચે ચાય. મમ્મા પણ આ સેવા કરતાં હતાં. તેઓ થોડું ધીમેથી બોલતાં હતાં.

મમ્મા કરતાં વધારે સાદગી મેં ક્યાંય જોઈ નથી. બ્રહ્માકુમારીનો સાદો ડ્રેસ મમ્માએ હંમેશા પહેર્યો. બાબા માટે તો કેટલીય માતાઓ સ્વેટર પસંદ કરીને લાવતી હતી, ટોપા લઈ આવતી હતી તો બાબા એમને ખુશ કરવા માટે થોડો સમય પહેરી લેતા હતા. પણ મમ્મા આ વાતોથી પણ વ્યારાં હતાં. શાંતિમાં રહેવું, ઓછું બોલવું એ એમની વિશેષતા હતી. જેવો ગાયકોનો હોય છે તેવો મમ્માનો અવાજ મધુર હતો અને શાંતિનો એટલો અભ્યાસ કરતાં હતાં કે જે બે ત્રણ લોકો સાધારણ અવાજમાં પણ વાત કરી રહ્યા હોય અને મમ્મા પાસેથી પસાર થઈ જાય તો એમને લાગતું હતું કે અમે બહુ જોરથી બોલીએ છીએ. મમ્મા કોઈપણ વાત બોલીને શીખવાડતા નહોતાં. પોતાની ધારણાઓથી શીખવાડતાં હતાં જેમ કે એક લૌકિક મા પોતાના બાળકને સમજાવે છે આ રીતે મમ્મા બાળકોને બહુ પ્રેમથી સમજાવતાં હતાં. શિક્ષા એ રીતે આપતાં હતાં કે કોઈ બાળકને

શિક્ષા ભારે ના લાગે. એ તે બાળક બીજી વાર મમ્માના સામે જવામાં પણ સંકોચ ના કરે.

તેઓ બહુ મધુર બોલતાં હતાં

મમ્મા નાના ચા મોટા સૌને એટલું સન્માન આપતાં હતાં કે ‘જી’ કહ્યા વિના વાત કરતાં નહોતાં. હું તો બહુ નાનો હતો છતાં પત્ર પણ લખતાં હતાં તો એમાં લાડલે વૃજમોહન ‘જી’ લખતાં હતાં. લાડલે શબ્દ દિલથી લખતાં હતાં. પત્ર ગુરુમુખી ભાષામાં લખતાં હતાં. મમ્માના પત્રોમાં થોડા શબ્દો હતા પરંતુ સાર ભરેલા હતા. જોશ, ગુસ્સો મમ્માના ચહેરા ઉપર કદી જોવા મળતો નહોતો. ના તો એમની વાણીમાં કદી આવ્યાં. તેઓ મધુર બોલતાં હતાં. મમ્માએ જ્ઞાનને વ્યવહારિક ગુણોમાં બદલ્યું હતું. જ્યારે બ્રહ્માભોજન થતું હતું તો બાબા પણ બેસતા હતા. મમ્મા પણ બેસતાં હતાં. અમે જોતા હતા કે મમ્માની ભોજન ખાવાની ગતિ અને ભોજનની માત્રા ઘણી જ સીમિત હતી. મમ્મા દરેક વાતને સંભાળી લેતાં હતાં. કંઈપણ થયું છે તેવું મહેસૂસ થવા દેતા નહોતાં.

મમ્માનું રુહાની આકર્ષણ બહુ હતું

હું પંજાબમાં ભાખડા નંગલમાં સર્વિસ કરતો હતો અને ત્યાં સેવાકેન્દ્રમાં જતો હતો. એ દિવસોમાં અંબાલા છાવણીમાં સેવાકેન્દ્ર હતું. ત્યાંથી ઘણાં બધાં યુગલ જ્ઞાનમાં આવતાં હતાં. એ સમયે લોકો કહેતાં હતાં કે બ્રહ્માકુમારી નાની નાની છોકરીઓ છે. એમાં કોઈ પરિવારવાળા તો છે નહીં. એ કારણે યુગલોનું બહુ મહત્ત્વ હતું. અંબાલાથી 9 યુગલ જ્ઞાનમાં આવતાં હતાં. ઈન્ડોરના ઓમપ્રકાશજી અને એમનાં માતાપિતા અંબાલાથી જ જ્ઞાનમાં આવ્યાં હતાં. મધુવનમાં સમર્પિત ખન્નાજી, ગુરુમુખજી હતાં. તે સૌ અહીંના જ હતા. મારાં માતાપિતા પણ યુગલ હતાં. યુગલોને

સભાઓમાં કહેવામાં આવતું હતું કે બ્રહ્માકુમારીઓમાં માત્ર કન્યાઓ જ નહીં, યુગલ પણ છે. મમ્મા અંબાલા છાવણીમાં આવ્યાં હતાં. અંબાલાથી ટ્રેઈન નંગલ સુધી જતી હતી એ પાછી પણ આવતી હતી. મમ્માનો એ ટ્રેઈન દ્વારા નંગલ ડેમ જોવાનો કાર્યક્રમ બન્યો. કલાસનાં સર્વ ભાઈબહેન ઘણાં ખુશ થયાં. અમે સૌ મમ્માને જણાવ્યું કે આ ડેમ ઘણો મોટો છે, જો તે તૂટી જાય તો સમગ્ર દિલ્હી અને પંજાબમાં પામી આવી જાય. એને જોઈને આપને કેવી પ્રેરણા આવે છે, તે જણાવો. મમ્માએ કહ્યું, આ વીજળી ઉત્પન્ન કરવામાં અને ખેતીવાડી વગેરેમાં બહુ ઉપયોગી બનશે, પછીથી વિનાશ વખતે તૂટશે. લુધિયાનાની નજીક રહેનાર એક યુગલ રાતભર 80 માર્બલ મોટર સાયકલ ચલાવીને મમ્માને મળવા આવ્યાં. તે હતાં વિજયબહેન (જુંદ, હરિયાણા) સેવાકેન્દ્રનાં ઈન્ચાર્જનાં માતાપિતા એમની અંદર કેટલી જબરદસ્ત લગન હતી. મમ્મા માટે કોઈ ભેટ લઈને પણ આવ્યાં હતાં. અમે જોયું કે મમ્માનું રુહાની આકર્ષણ બહુ હતું. એ વખતે અમારી પાસે જે સ્ટુડન્ટ હતા. તેઓ મમ્માની એક દિવસની પાલના મેળવીને એટલે પાકડા થઈ ગયા કે બે સાલની પાલના એમને એક દિવસમાં મળી ગઈ. પછી મમ્મા ટ્રેઈનથી જ પાછાં અંબાલા માટે ચાલી નીકળ્યાં. અમે મમ્મા માટે થોડાં સંતરાં ખરીદ્યાં. ટ્રેઈન તો ઉપડી ગઈ હતી. એક એન્જીનિયર ભાઈ હતા એની પાસે એક મોટી મોટર સાઈકલ હતી. હું એની પાછળ બેઠો. એમણે મોટર સાઈકલ એટલી ઝડપથી ચલાવી કે આગળના સ્ટેશન આનંદપુર સાહબમાં અમે ટ્રેઈન પકડી શક્યા. અમે મમ્માવાળા એપાર્ટમેન્ટને ખખડાવ્યો. વિશ્વરતન દાદાએ દરવાજો ખોલ્યો અને અમે સંતરાં આપી દીધાં. અમને ખુશીનો અનુભવ થયો.

નાની નાની વાતોમાં મમ્મા શિક્ષા (શિખામણ) આપતાં હતાં

યજ્ઞની સંભાળનું કામ બાબાએ મમ્માને સોંપ્યું હતું. એ સમયે રાત્રે કચેરી થતી હતી. કચેરીનો અર્થ હતો કે ધર્મરાજની કચેરીમાં જતાં પહેલાં અહીં જ પોતાનાં કર્મોનો હિસાબ કિતાબ સમાપ્ત કરવામાં આવે. પહેલાં મમ્મા થોડો કલાસ કરાવતાં હતાં. એના પછી દરેકને ચાન્સ મળતો હતો કે જ્ઞાન, યોગ, ધારણા વગેરે વિષય પર કોઈ પ્રશ્ન પૂછે યા દિનભરમાં યજ્ઞની મર્યાદા વિરુદ્ધ કોઈ વાત જોઈ હોય તો તે જણાવે. પછી મમ્મા ઘણા પ્રેમથી એ વિષય પર શિક્ષા આપતાં હતાં. કચેરીની આ સીસ્ટમ રોજ ચાલતી હતી. એક દિવસે એક બહેને પૂછ્યું કે આજે બ્રહ્માભોજન થયું હતું. એમાં ખીર પણ હતી અને પાપડ પણ હતાં. મેં મારા ભાગની ખીર ના લીધી અને તેના બદલામાં પાપડ લીધો અર્થાત્ બે પાપડ લાધી તો શું મારી એમાં આસક્તિ છે? મમ્માએ કહ્યું હા એમાં આસક્તિ છે. નોર્મલ સીસ્ટમ એ હતી કે જેની થાળીમાં જે પીરસવામાં આવે તેમાં સંતુષ્ટ રહે આ રીતની નાની નાની વાતોમાં પણ મમ્મા શિક્ષા આપતાં હતાં.

મમ્મા નિરંતર યોગનો અભ્યાસ કરતાં હતાં

આપ જ્યારે પણ મમ્માનો ફોટો જોશો તો આપને લાગશે કે આંખો સામે જોઈ રહી છે પણ બહુ ધ્યાનથી જોશો તો લાગશે કે એમની આંખો થોડી ઉપર છે અર્થાત્ એમનો બુદ્ધિયોગ લાગેલો છે. મમ્મા નિરંતર યોગનો અભ્યાસ કરતાં હતાં. કેટલીક વાર આપણે કહીએ છીએ કે યોગનો અભ્યાસ પૂરો થઈ ગયો. એનો મતલબ છે કે આપણે યોગ માટે કેટલોક સમય નિશ્ચિત કરી રાખ્યો છે. પણ દરેક કર્મ કરવા છતાં દરેક પણ

યોગમાં રહેવું. આ મમ્માના જીવનમાંથી અમે શીખ્યા.

બચતની ભાવના સંસ્કારોમાં હોવી જોઈએ

મમ્મા પણ બચતમાં જબરદસ્ત હતાં. મમ્મા કહેતા હતાં, બચતની ભાવના આપણા સંસ્કારોમાં હોવી જોઈએ. ત્યાં સુધી મમ્મા કહેતાં હતાં કે મારી લો કે આપને સ્નાન કરવાનું છે અને પાણી મોટા પ્રમાણમાં ઉપલબ્ધ છે હું વધારે પ્રમાણમાં પાણી લઉં તો કોઈ વાંધો નહીં. આપના બચતના સંસ્કાર કોઈ વાતમાં નહીં હોય તો વાતોમાં પણ આપ ટીલા થઈ જશો. મમ્મા શીખવાડતાં હતાં કે એક દિવસ એવો આવશે કે આપને સ્નાન કરવા થોડું પાણી મળશે અત્યારથી એવો અભ્યાસ કરવામાં આવે તો તે સમયે તકલીફ નહીં પડે સાબુનો ઉપયોગ પણ બચતની સાથે કરવાનો છે. એ નથી જોવાનું કે સાબુ બહુ છે તો તેનો ખૂબ પ્રયોગ કરો અર્થાત્ પોતાના સંસ્કારોમાં બચતની ટેવ પાડવાની છે. એ સમયે જે બાળકોને પાલના મળી એનામાં મમ્માએ એવા સંસ્કારો ભરી દીધા હતા કે આજે ગમે તેટલા વૈભવો વચ્ચે વૈભવ એમને બોજ લાગે છે. અને સાદગીમાં એમને ખુશી મળે છે. મમ્માએ પોતાનાં બાળકોમાં જે રુહાનિયાતની શક્તિ ભરી એથી જબરદસ્ત આત્મિક શક્તિ આવી ગઈ છે.

મમ્માની વાણી ઘણી તાર્કિક હતી

બાબાને બહુ ઉંમર હતો કે મમ્મા સેવા માટે ભ્રમણ કરે. ઠેરઠેર જઈને જ્ઞાન સંભળાવે. કારણ કે મમ્માનો પ્રભાવ બહુ હતો. એકવાર બાબાએ મમ્માને કહ્યું કે કાનપુર હવાઈ જહાજમાં જાઓ. મમ્મા દિલ્હીથી કાનપુર હવાઈ જહાજમાં ગયાં. મમ્માનો એક ફોટો પણ આપ સૌએ જોયો હશે. જેમાં એમને હવાઈ જહાજમાં ચઢતાં બતાવવામાં આવ્યાં છે. કાનપુરમાં ત્રણ યુગલ ઘણાં પાક્કાં

જ્ઞાનમાં ચાલી રહ્યાં છે. એક સંતરામ વકીલ, જે મધુવનમાં પણ રહ્યા, બીજા ત્રિલોકચંદ વકીલ અને શ્રીજા હતા ગુપ્તાજી. કાનપુરમાં એક મોટા શેઠ હતા લાલા હરવિલાસ રાય, એમણે કાનપુરમાં સેવાકેન્દ્ર ખોલાવ્યું હતું. મમ્મા કાનપુરમાં આવે છે તેવી ચર્ચા શહેરમાં ફેલાઈ ગઈ. કાનપુરના એક બહુ પ્રસિદ્ધ હોલમાં કાર્યક્રમ રાખ્યો હતો. એ સમયે આર્યસમાજી આપણા સારા મિત્ર હતા. (અર્થાત્ વિરોધી) આપ સૌ જાણો છો કે દયાનંદે એક પુસ્તક લખ્યું છે. 'સત્યાર્થપ્રકાશ'. એકવાર તે મને વાંચવા મળ્યું. તો મેં જોયું કે તેમાં દરેક ધર્મ અને સંપ્રદાયનું ખંડન મંડન કર્યું હતું. આર્ય-સમાજીઓએ પાક્કી તૈયારી કરી લીધી હતી તે અડધો હોલ તે પોતાના લોકોથી ભરી પત્રકારોને પણ એમણે બોલાવી લીધા અને એ નક્કી કર્યું કે એમની મમ્માને ઘણાબધા પ્રશ્નો પૂછીશું. ત્રિલોકચંદ વકીલ સ્ટેજ ઉપર સેક્ટરી હતા. મમ્મા સભામાં આવ્યાં. મંચ ઉપરથી ઊભા થઈને સૌને

દૃષ્ટિ આપી પછી તેઓ પોતાના સ્થાન પર બેસી ગયાં. જે લોકો પ્રશ્નો પૂછવા આવ્યા હતા, તે મમ્માની દૃષ્ટિથી એટલા પ્રભાવિત થયા કે પ્રશ્નો પૂછવાનું ભૂલી ગયા. મમ્માના રુહાની વ્યક્તિત્વની એમના ઉપર એવી છાપ પડી કે તે મમ્માનું પ્રવચન સાંભળવા તૈયાર થઈ ગયા. પછી તો પીનડ્રોપ સાયલેન્સ થઈ ગઈ. મમ્માએ એક કલાક ભાષણ કર્યું. મમ્માની વાણી ઘણી તાર્કિક હતી. એમના પ્રવચન વખતે કોઈ પ્રશ્ન જ ઉઠાવી શકતું નહોતું. કોઈ પ્રશ્ન કરે તો તે પહેલાં આગળની લાઈનમાં એનો ઉત્તર મળી જતો હતો. આગલા દિવસમાં અખબારોમાં આ કાર્યક્રમની ખૂબ ચર્ચા થઈ. અત્યાર સુધી બ્રહ્માકુમારીઓના કાર્યક્રમમાં આવો અવાજ ફેલાયો નહોતો. બાબા હંમેશા કહેતા હતા કે મમ્મા સેવા પર જાય તો કોઈ પણ સામે હોય. સાધુ યા સંન્યાસી મમ્માની આગળ ઝૂકશે.

મમ્મા સાથે મારી છેલ્લી મુલાકાત

અમને તો સ્વપ્નમાંયે નહોતું કે મમ્મા શરીર છોડવાનાં છે. એટલી ખબર હતી કે મમ્માનું મુંબઈમાં મોટું ઓપરેશન થયું છે અને ડોક્ટરોએ કહ્યું છે ઘણી ગંભીર સ્થિતિ છે. રમેશભાઈએ બાબાને પૂછ્યું કે મમ્માને બતાવીએ કે નહીં. મમ્માને બતાવવામાં આવ્યું. મમ્માએ કહ્યું હું મુંબઈ રહેવા ઈચ્છતી નથી મને માઉન્ટ આબુ લઈ જાઓ. હું તો મારી ઓફિસમાંથી રજા લઈને માઉન્ટ આબુ જતો હતો. અને મમ્માની ગંભીરતાનો કોઈ વિશેષ ખ્યાલ નહોતો. કારણ કે મમ્માનો ચહેરો હંમેશાં ખિલેલો દેખાતો હતો. મધુવનનાં મોહિનીબેન મમ્માનાં બ્રાહ્મણી હતાં. તેઓ જણાવતાં હતાં કે મમ્માની તકલીફ અસહનીય છે. પરંતુ અમને મમ્માના ચહેરાથી કદી લાગ્યું નહીં કે તકલીફ છે. એક સવારે નખી લેઈક બાબુ ફરીને પાંડવ-ભવનના ગેઈટમાં પ્રવેશ કરતો હતો અને એ સમયે

મમ્મા એમની બ્રાહ્મણી જમુના સાથે ફરવા ગયાં. મમ્માનું આકર્ષણ તો હતું એટલે મેં પૂછ્યું. મમ્મા સૈર કરવા જઈ રહ્યાં છો? મમ્માએ કહ્યું, આપ પણ ચક્કર લગાવીને આવો. મેં કહ્યું ચક્કર લગાવીને આવ્યો છું પણ હું આપની સાથે આવું છું. એ દિવસે મમ્મા અનાદરા પોઈન્ટ સુધી ગયાં. આ મમ્માની સાથે મારી આખરી મુલાકાત હતી. જ્યારે અમે ચાલ્યા તો જમુનાબેન કહ્યું, મમ્માને કોઈ સમાચાર સંભળાવો. મેં મમ્માને પૂછ્યું કે આ સમયે આપ મમ્મા છો અને હું વૃજમોહન આપની સાથે ચાલી રહ્યો છું. પણ આપણે સતયુગમાં હોઈશું તો એક બીજાને કઈ રીતે ઓળખીશું? મમ્માએ કહ્યું આ નામરૂપ બદલાય જશે. પરંતુ જે આત્મા જેટલો સમીપ હશે એને એ સમીપતાની અનુભૂતિ થશે. પછી મેં પૂછ્યું મમ્મા, ગુરુવારના દિવસે અલગ અલગ સ્થાનોથી ભોગ લઈને આવે છે. તો ત્યાં બાબા અલગ અલગ ભોગ કઈ રીતે સ્વીકાર કરતા હશે, આ કઈ રીતે બને છે? નંગલ ડેમમાં જ્યાં સેન્ટર હતું ત્યાં મધુવનનાં મોહિનીબેન રહેતાં હતાં. ક્યારે ક્યારે તેઓ ટૂર પર જાય છે ત્યારે મારે ભોગ લગાવવાનો હોય છે અને મેં સેમી ધ્યાનમાં જવાનું શરૂ કરી દીધું હતું. મને કંઈક કંઈક દેખાવાનું શરૂ થઈ ગયું હતું. મેં ખુશી ખુશી બાબાને જઈને બતાવ્યું તો બાબાએ કહ્યું, ના તમારે ધ્યાનમાં જવાનું નથી. છતાં પણ મારા મનમાં કેટલાક પ્રશ્ન હતા. મેં મમ્માને કહ્યું, મમ્મા, ત્યાં સંદેશી જાય છે ત્યાં સપાટી હોતી નથી, તો ભોગ ક્યાં લગાવે છે? મમ્મા હસ્યાં અને બોલ્યાં કે આ ધ્યાન, દીદારની વાતો છે. બાબા માત્ર વાસના લે છે, ખાતા નથી અને વતનની સ્પીડ બહુ તેજ છે. જેટલાં પણ બાબાઓ ભોગ લઈને આવે છે સૌને બાબા પોતાનો અનુભવ કરાવે છે. ભોગમાં શક્તિ પણ ભરે છે. વળી મેં પૂછ્યું કે સર્વ આત્માઓ

કલ્પના અંતમાં પાછા પરમધામ જશે, સૃષ્ટિની સફાઈ થશે. એતો અમને ખબર છે પરંતુ આત્માઓ ધરતી પર કઈ રીતે આવે છે? મમ્માએ કહ્યું જ્યારે આત્મા પરમધામમાં જાય છે તો એના બધા સંકલ્પ મર્જ થાય છે. પરંતુ જ્યારે એને ધરતી પર આવવાનો સમય થાય છે તો એની અંદર સંસ્કાર ઈમર્જ થાય છે એટલે તેઓ નંબરવાર ધરતી પર આવે છે. આ રીતે મમ્મા સાથે મારી મુલાકાત, યાદગાર મુલાકાત રહી એના પછી આપણે જાણીએ છીએ કે આપણાં અતિ મીઠાં મમ્મા 24 જૂન, 1965ના દિવસે અવ્યક્ત થયાં.

॥ ઓમશાંતિ ॥

(પેજ નં. 15નું અનુસંધાન).. મનનો અવ્ન ઉપર જાણતા નથી અથવા માનતા નથી તેનો સ્વીકાર કરાવતાં સમય તો લાગે જ છે અને એ માટે નિંદા, ટીકા, સામાજિક બહિષ્કાર વગેરે સહન કરવું પડે છે. આ બધું થોડા સમય માટે સહન કરવું પડે છે પણ એના પછી એનું ઘણું મીઠું ફળ નીકળે છે. તેનાથી માત્ર આપણા જ મનમાં શાંતિ થાય છે અને આત્મિક ઉન્નતિ થાય છે એટલું જ નહીં પણ એક દિવસ વિલાસી લોકો પણ પોતાના જીવનની ભ્રષ્ટતાથી પીડિત થઈને અવશ્ય સત્ય સામે ઝૂકી જાય છે. તેથી આપણે આપણા સિદ્ધાંતની શ્રેષ્ઠતા સમજીને, બીજાઓ પ્રત્યે સ્નેહની ભાવના રાખીને આત્મિક સ્થિતિમાં સ્થિત થઈને મધુર શબ્દોમાં એમને સમજાવવું જોઈએ અને પોતાના નિયમ વિશે વિનયપૂર્વક જણાવી દેવું જોઈએ. આ દૃઢતાથી આજે નહીં તો કાલે જરૂર પ્રભાવ પડે છે. કારણકે તેઓ સમજી જાય છે કે આનાથી મનુષ્યનું ધન નકામું બગડશે નહીં અને જીભના ગુલામ પણ બનાશે નહીં. એનાથી સ્વાસ્થ્ય પણ સાકું રહે છે. માનસિક તથા આત્મિક ઉન્નતિ તો થાય છે જ.

॥ ઓમશાંતિ ॥

સમસ્યાઓનું સમાધાન

બ્ર.કુ. સૂર્ય, જ્ઞાન સરોવર, માઉન્ટ આબુ

પ્રશ્ન - ચહેરો અને આચરણથી સેવા કરવાનો શો અર્થ છે? આ સેવા અમે કઈ રીતે કરીએ?

ઉત્તર - ચહેરા ઉપર ખુશી, સરલતા, સૌમ્યતા હોય. આચરણમાં રોયલ્ટી

તથા પવિત્રતા હોય તેનાથી આપમેળે સેવા થશે.

જ્યારે બીજા લોકો આપનો તનાવમુક્ત, સંતુષ્ટતાથી ભરપૂર, ખુશનુમા ચહેરો જોશે તો એમના ઉપર એનો પ્રભાવ પડશે. આવો ચહેરો એમને પરમાત્મા પ્રત્યે આકર્ષિત કરશે વધારામાં વધારે આત્મિક સ્થિતિનો અભ્યાસ કરો.

જીવનમાં શાંતિ હોય, ક્રોધ ના હોય, મુખમાંથી અમૃત વહેતું હોય. આપણે જ્ઞાનયોગથી શ્રેષ્ઠ ચરિત્રવાન બની ગયા હોઈએ. આપણાં કર્મ સુખદાયી હોય, આપણે પરેશાન ના રહેતા હોઈએ. આવું જીવન જ સેવાધારી જીવન છે.

પ્રશ્ન - બાબા વારંવાર કહી રહ્યા છે કે સંપન્ન બનો. સંપન્ન બનવું એટલે સમયને સમીપ લાવવો. સંપન્ન બનવું એટલે શું? આપણે શામાં શામાં સંપન્ન બનવાનું છે એની વિધિ કઈ છે?

ઉત્તર - સંપન્ન અને સંપૂર્ણ બનો. બાબા બે શબ્દોનો બહુ ઉપયોગ કરે છે. સંપન્ન એટલે ભરપૂર, સંપન્નતા પછી જ સંપૂર્ણતા આવશે. સંપૂર્ણતાનો અર્થ છે આત્માને મૂળ સ્થિતિમાં લઈ જાવો. કર્માતીતનો અર્થ છે આત્માને વિકર્મોથી મુક્ત કરવો તથા સંપન્નતાનો અર્થ છે આત્માને જ્ઞાન, ગુણ, શક્તિ, પવિત્રતા તથા સર્વ

ખજાનાઓથી ભરપૂર કરવો.

આપણી આ સંપન્ન અવસ્થા પૂર્ણિમાના ચંદ્ર જેવી હશે. આપણું દિવ્ય તેજ આકર્ષિત કરશે. જ્યારે આપણે સંપન્ન બનીશું ત્યારે ડગીશું નહીં.

આ અવસ્થાએ પહોંચવા માટે જ્ઞાનના ખજાનામાં વૃદ્ધિ કરવાની પ્રથમ જરૂર છે. યોગ દ્વારા શક્તિઓના ખજાનામાં વૃદ્ધિ કરવાની છે. સ્વમાન દ્વારા ગુણોના ખજાનાની વૃદ્ધિ કરવાની છે. સાધના દ્વારા પવિત્રતાની સ્થિતિને સૂક્ષ્મ કરવાની છે. અહંભાવનો ત્યાગ કરીને વિચારોને મહાન બનાવતા જાઓ.

પ્રશ્ન - બાબા જ્વાલામુખી યોગ કરવા માટે વારંવાર કહી રહ્યા છે. એનો શો અર્થ છે? એનો અભ્યાસ કઈ રીતે કરીએ? એના માટે કઈ ધારણાઓ જરૂરી છે?

ઉત્તર - બાબાની વાણી દ્વારા આપે સાંભળ્યું હશે કે જ્વાલાસ્વરૂપ યોગથી જ સંસ્કાર બદલાય છે, વિકાર છૂટે છે. વિકર્મોનો વિનાશ થાય છે. આ ઘણો શક્તિશાળી યોગાભ્યાસ છે. આ રાજયોગની સર્વશ્રેષ્ઠ સ્થિતિ છે. પરંતુ આ અભ્યાસ સૌ કરી શકતાં નથી. એમાં બુદ્ધિની શુદ્ધિ જરૂરી છે. એના માટે અંતર્મુખતા અને મનની શાંતિ હોવી જોઈએ.

યોગ જ્યારે અગ્નિ બની જાય છે તો એને જ જ્વાલામુખી યોગ કહેવાય છે. એનો અર્થ છે આત્મિક સ્વરૂપ તથા પરમાત્મા સ્વરૂપ પર બુદ્ધિને સ્થિર કરવી. એક સંકલ્પમાં સ્થિત થવું. એનો અભ્યાસ આ રીતે કરો.

હું ચમકતી મણિ (આત્મા) ભૂકુટિ સિંહાસન પર બિરાજમાન છું. હું માસ્ટર સર્વશક્તિમાન છું.

પરમધામમાં છું. મહાજ્યોતિ છું. એમાંથી ચારે બાજુ શક્તિઓનાં કિરણો ફેલાઈ રહ્યાં છે. એના સ્વરૂપ ઉપર બુદ્ધિને સ્થિત કરો તથા અનુભવ કરો કે એમનાં કિરણો મારામાં સમાઈ રહ્યા છે. ક્યારે બાબાને પરમધામમાં જુઓ, ક્યારે આંખો સામે તો ક્યારેક મસ્તક ઉપર છત્ર છાયા રૂપે.

આવો શક્તિશાળી લાઈટ અને માર્ફટ હાઉસ યોગ કરવા માટે શ્રેષ્ઠ પવિત્રતા, સરળ સ્વભાવ, હકારાત્મક દૃષ્ટિકોણ અને આત્મિકદૃષ્ટિનો ઘણો અભ્યાસ કરવો જોઈએ. જેનું મન વ્યર્થનો ભંડાર બની ગયું છે, તેઓ આ યોગની અનુભૂતિ કરી શકતા નથી. વારંવાર અભ્યાસ કરવાથી આ યોગ સરળ બની જાય છે.

પ્રશ્ન - મને નાની નાની વાતમાં ફીલીંગ આવે છે. પછી આખો દિવસ ઉદાસ રહું છું. આ મારી મોટી નબળાઈ છે. હું તેનાથી મુક્ત થઈને શક્તિશાળી બનવા ઈચ્છું છું. તો હું કયો અભ્યાસ કરું?

ઉત્તર - ફીલીંગ અડધા મૃત્યુ સમાન છે. એનાથી ખુશી તથા ઉમંગ ઉત્સાહ નષ્ટ થઈ જાય છે. આપ ફીલીંગથી મુક્ત થવા ઈચ્છો છો તેથી પ્રશંસાને પાત્ર છો. ફીલીંગ પણ એક પ્રકારની અપવિત્રતા છે. મારે છ માસ માટે સારી સાધના કરીને સ્વયંને ફીલીંગના ફલુથી મુક્ત કરવી છે. એવું લક્ષ્ય બનાવી દો.

કોઈ મને કંઈપણ કહે જ નહીં તેવો સંકલ્પ કદી ના કરશો. આપણે ભૂલો કરીશું તો મોટાં જરૂર કંઈક કહેશે જ. એટલા માટે હળવા બનીને બીજાઓની વાત તથા ઠપકો સાંભળવાનો છે. દરરોજ એક અવ્યક્ત મુરલી વાંચીને તેને પાંચવાર લખવાની છે.

દરરોજ સવારે ઉઠીને આ સંકલ્પ સાત વાર કરવો. કે હું ફીલીંગથી મુક્ત છું અને માર્ટર

સર્વશક્તિમાન છું.

છ માસ સુધી ત્રણ સ્વમાન દરરોજ પચીસ વાર યાદ કરવાનાં છે. (૧) હું એક મહાન આત્મા છું. (૨) હું વિજયી રત્ન છું. (૩) હું માર્ટર સર્વ-શક્તિવાન છું. સાથે સાથે દરરોજ વિશેષ એના માટે એક કલાક યોગ પણ કરો.

આ સર્વ કરવાથી જીવનમાંથી ફીલીંગ સમાપ્ત થઈ જશે. આપ સદા ખુશ રહેવા લાગશો. એ ધ્યાન રાખશો કે ફીલીંગ આવવા છતાં સેવા તથા ભોજનનો ત્યાગ કરવાનો નથી.

પ્રશ્ન - બાબા હંમેશા કહે છે કે બાબા દિલ-તપ્તનશીન બનો. બાબાના દિલતપ્ત પર કોણ બેસી શકે છે. આપણે કઈ રીતે સમજીએ કે આપણે દિલતપ્ત નશીન છીંયા નહીં?

ઉત્તર - ભગવાનના દિલ પર રાજ્ય કરવું એ વિચારતાં જ કેટલો આનંદ આવે છે. એનો અર્થ છે બાબા આપણને ઘણો પ્રેમ કરતા હોય, આપણને ચાહતા હોય, આપણું હંમેશાં ધ્યાન રાખતા હોય. આ ફીલીંગ અંદરથી જ આવશે. કેટલાક તો એ વિચારીને પરેશાન થાય છે કે કદાચ જેઓ સાકારમાં એમને સ્ટેજ પર મળે છે તેઓ જ બાબાના દિલ પર છે. તેઓ ક્યારે ક્યારે એ જુએ છે કે સ્ટેજ પર તો જેમની સ્થિતિ ઊતરતી કક્ષાની છે તેઓને પણ બાબા ઘણો પ્રેમ આપે છે. કેટલાકના આવા સંકલ્પો ચાલે છે. પરંતુ આમ નથી. પરમાત્મા તો પ્રેમના સાગર છે. સૌને જ પ્રેમ કરે છે. જોવાનું એ છે કે બાબા જેમને પ્રેમ કરે છે તેઓ એના પ્રેમનો કેવો પ્રતિભાવ આપે છે. જો તેઓ ઈશ્વરીય આજ્ઞાઓ ઉપર ચાલતા નથી, તો પ્રેમના સાગરનો પ્રેમ પણ એમનું કલ્યાણ કરી શકતો નથી.

ઘરે બેઠાં જ આપને બાબાના પ્રેમનો

અનુભવ થશે. એમની મદદનો અનુભવ થશે. એમની દૃષ્ટિનો અનુભવ થશે. અમૃતવેળાએ સુખદ અનુભૂતિ થશે. આ છે સાચો પ્રભુ પ્રેમ.

ભગવાનના દિલ પર ચઢનારાઓની ત્રણ ધારણાઓ હશે. પ્રથમ તો એમણે બાપને દિલમાં બેસાડ્યા હશે. એનો અર્થ છે તેઓ યોગયુક્ત હશે. બીજું તેઓ માસ્ટર સર્વશક્તિવાનના નશામાં રહેશે અને ત્રીજું એમની સ્થિતિ શ્રેષ્ઠ હશે. શ્રેષ્ઠ સ્થિતિ અર્થાત તેઓ સદા એકરસ પ્રસન્ન રહેશે. એમના મૂડ બદલાશે નહીં. તેઓ ક્રોધ નહીં કરે. પરેશાન થશે નહીં. દરેક પરિસ્થિતિમાં શાંત, અચલ, અડોલ રહેશે.

પ્રશ્ન - બાબાએ કહ્યું છે કે સેવા સ્થાનોને - સ્વયંને નિર્વિદ્ધ બનાવો. જીવનમાં વિદ્ધોનું કારણ તથા તેનું નિવારણ જણાવો.

ઉત્તર - કોઈપણ વાતથી સ્થિતિને ન બગાડવી એજ નિર્વિદ્ધ સ્થિતિ છે. વ્યર્થ સંકલ્પ જ વિદ્ધોનું મોટું કારણ છે. મનુષ્યનો અહંભાવ તથા અહંકાર વિદ્ધોનું બીજ છે. હું ઈર્ષ્યાર્થ છું. આ અહંકાર વિદ્ધ જન્માવે છે. અપવિત્રતા તો વિદ્ધોને આમંત્રણ આપે છે. કોઈની સામે ક્રોધ વિદ્ધોનું કારણ બને છે. તો કોઈની સામે મોહ. કોઈના વ્યર્થ તથા કટુબોલ બીજાઓ માટે વિદ્ધ જન્માવે છે. ક્યાંક મનુષ્યનો સ્વાર્થ વિદ્ધરૂપ બને છે. આપણે આપણા સાથીઓને પણ નિર્વિદ્ધ બનાવવાના છે. આપણો વ્યવહાર તથા બોલ કોઈની સ્થિતિને ડામાડોળ ના કરે. સાથીઓને હળવા રાખવા, એમને એમની શ્રેષ્ઠ સ્થિતિ બને તે માટે મદદ કરવી. એમની આંતરિક તથા બાહ્ય સમસ્યાઓને હલ કરવામાં મદદ કરવી તે ઘણું જરૂરી છે. જો આપણે લાંબો સમય નિર્વિદ્ધ રહીશું તો આપણે બીજાઓ માટે વિદ્ધ વિનાશક બની શકીશું. સ્વયંને હળવા રાખવા, શ્રેષ્ઠ સંકલ્પોમાં રહેવું, અમૃતવેળાએ

યોગનો સારો અનુભવ કરવો તથા મુરલી દ્વારા સમસ્યાઓનું સમાધાન મેળવવું - આ નિર્વિદ્ધ રહેવાની વિધિ છે. આપણો કોઈ સંસ્કાર આપણા તથા બીજાઓ માટે વિદ્ધસ્વરૂપ ન બને.

ચાદ રાખીએ કે જો વિદ્ધ છે તો મારી પાસે વિદ્ધોને નષ્ટ કરવાની શક્તિ છે. જો બિંદગીમાં સમસ્યાઓ છે તો મારી પાસે વિદ્ધોને દૂર કરવાની શક્તિ પણ છે. હું સમસ્યાઓ કરતાં પણ વધુ શક્તિશાળી છું પોતાની શક્તિઓનો ઉપયોગ કરીએ તથા દરરોજ અમૃતવેળાએ સ્વયંના શ્રેષ્ઠ સંકલ્પોથી તથા શક્તિઓથી ચાર્જ કરીએ. રોજ સવારે સ્વયંને ખુશીથી ભરી દઈએ તો જીવન નિર્વિદ્ધ બની જશે.

॥ ઓમશાંતિ ॥

(પેજ નં. 25નું અનુસંધાન)... સંસ્કાર એ

ઘણી વખત આપણે એવું પણ જોઈએ છીએ કે સંસ્કારીતાથી જીવતી વ્યક્તિને પણ આઘાત લાગે તેવું ઘણી વખત તેના સંતાનો દ્વારા થતું હોય છે. ત્યારે ખૂબ જ દુઃખ થાય પણ કંઈક આત્મખોજ કરી દુઃખ હળવું કરવું જોઈએ. ઉદાર અને વિશાળ દિલના મા-બાપનો ગેરલાભ સંતાનો દ્વારા લેવાયો હોય. ભૂલો તો સતયુગમાં પણ થયેલી જ્યારે આ તો કળયુગ છે ભાઈ!

એટલું ચોક્કસ છે કે બાળકના સંસ્કારમાં ઘરનું વાતાવરણ, ઘરની રહેણી કરણી અને વડીલોની વાત રીત રિવાજ પર ચોક્કસ બાળકના સંસ્કાર પર અસર થાય છે. માટે ઘરનું વાતાવરણ, શુદ્ધ, ધર્મમય અને નીતિમય રાખવાથી આવનારી પેઢી ચોક્કસ સંસ્કારી અને સમાજમાં નામ ઉજવળ કરનારી પ્રસ્થાપિત થશે જ.

॥ ઓમશાંતિ ॥

સંસ્કાર એ માનવીના પરિવારનું પ્રતિબિંબ છે

ડૉ. રાજેશ એચ. ત્રિવેદી, રાજકોટ

સંસ્કાર એ માનવીનું સાથે સાથે પરિવાર-કુટુંબનું પણ પ્રતિબિંબ છે. બાળકના જીવન ઘડતરમાં નાનપણથી જ તેનું ચિંતન - સિંચન કરવું જોઈએ. જેમ ખેતરમાં પાક લેવા માટે ખેડવું, બિયારણ, ખાતર નાખવું, નીંદામણ, વરસાદની રાહ જોવાની વરસાદ મોડો થાય તો પાણી પાવું, મોલ બેસે ત્યારે ખેડૂત આનંદીત થાય અને ઉતારો આવે ત્યારે હૃદય આનંદથી દ્રવી ઊઠે છે. આજ બાબત આપણા સંતાનમાં હોય છે. સંતાન રૂપી પાક જ્યારે સમાજમાં પ્રચલિત થાય ત્યારે મા-બાપનું હૈયું હર્ષથી ખીલી ઊઠે છે. આના માટે બાલ્ય કાળથી સંસ્કાર જ શ્રેષ્ઠ છે. સંસ્કાર એટલે કેળવણી તેનો પ્રતાપ માનવીના જીવનમાં ચોક્કસ પ્રસ્થાપિત થાય છે. સામાન્યતઃ એવી માન્યતા હોય છે કે કેળવણી સંસ્કાર સ્કૂલ (નિશાળ)માંથી પ્રાપ્ત થાય પણ તે સત્યથી વેગળી વાત છે. સંસ્કારનો પાયો તો માત્ર ને માત્ર ઘર જ છે. માટે ઘરનું વાતાવરણ સંસ્કારી રાખવું જરૂરી અને આવશ્યક છે. માટે ઘરમાં હંમેશા સારું અને ધાર્મિક સાહિત્ય રાખો. તો બાળક પ્રેરાય જ. પણ ઘરમાં ખોટું બોલવું. વાતે વાતે એક બીજા માટે ટીકાત્મક વાતો કરવી (બીન જરૂરી) જેવી બાબતો કુમળી વયના બાળકોના માનસ પર તુરંત ઊતરતી જ હોય છે. ઘણા લોકો ફોન પર બીન જરૂરી ખોટું બોલે. કારણ વગર બનાવટ કરે કોઈ વાત ન હોય છતાં તથ્ય વગરની મોટી મોટી વાતો કરે આવી છેતરવાની પ્રવૃત્તિઓ કદી ન કરવી કારણકે પરિવારમાં આવી પ્રવૃત્તિ કરો તો તેની અસર નાના બાળકો ઉપર થશે જ આ પરિવારનું આજનું બાળક આવતી કાલના આપના પરિવારનું

મોભાદાર વ્યક્તિ બનવાનું જ છે જે તેના ભવિષ્ય પર અસર થાય તેને જ સંસ્કાર કહેવાય.

સમાજ, પરિવાર, કુટુંબમાં સમગ્ર રાષ્ટ્રમાં આપણાં પરિવારમાંથી સંસ્કાર મેળવેલ હોય તે વ્યક્તિ દીપી ઉઠવો જોઈએ. હંમેશા યાદ રાખજો પાયો મજબૂત હોય તો ઈમારત મજબૂત જ રહે. બાળકોને હંમેશા એવું શિક્ષણ આપવું કે વડીલોને માન આપો. માન મર્યાદા રાખે. ખોટું ન બોલવું. ખરાબ કે કટુ વાણી ન બોલવી, ટીવીમાં આવતા સંસ્કારી કાર્યક્રમ નિહાળવા, ખોરાક પણ માનવીમાં અગત્યનો ભાગ બજવે છે. તેમજ ખાસ સાદાઈને પણ પ્રાધાન્ય મળે તેવી વાતો કરવી. સુંદરતા માટે ખોટા ખર્ચા ઠઠારો જરૂરી નથી. તેવું ચિંતન કરવું, મોભો તો સાદાઈમાં પણ પડે જો સંસ્કાર હોય તો. તેનો દાખલો લઈએ તો વિશ્વ ધર્મ પરિષદ અમેરિકામાં યોજાયેલી ત્યારે સૂટબૂટમાં અનેક આવેલ અને પ્રવચન કરેલ પણ ત્યારે ભગવાદારી સ્વામી વિવેકાનંદનું વ્યક્તિત્વ જ ઉમદા રહેલું અને તેની વાતને આજે હજુ પણ લોકો યાદ કરે છે. અંગ્રેજોને સિંહ જેવા પ્રથમ ક્રાંતિકારી શહીદ-મંગલપાંડે આજે પણ યાદ છે. તેમની સાદાઈ અને સંસ્કારીતા રાષ્ટ્ર ભાવના. હિંમત તે જ ભવ્યતા હતી.

બાળકોને કાયમ માટે સમજાવવા કે ખોટી લાલચ, લોભમાં કદી ન સપડાવવું. શીખવાડવું લુચ્યા કે તકવાદી માણસોથી દૂર રહેવું. છેતરપિંડી દ્વારા કદી કોઈ કાર્ય ન કરવું. આવું બધું જીવનમાં ઉતારવાથી તમારો આત્મવિશ્વાસ ચોક્કસ સંસ્કાર થકી ટકી શકશે.

(અનુસંધાન પેજ નં. 24 પર)

ચિંતાથી મુક્તિ

બ્ર.કુ. ભગવાનભાઈ, શાંતિવન, આબુરોડ

મનુષ્ય ચિંતનશીલ પ્રાણી છે. પશુઓની તુલનામાં તે અધિક સમજદાર અને સંવેદનશીલ છે. જીવનની ચડતી-પડતી તથા વિભિન્ન ઘટનાક્રમોના પ્રભાવથી તરત જ એના મનમાં દુઃખ જન્મે છે. દુઃખની અનુભૂતિમાં વિવેક કામ કરતો બંધ થઈ જાય છે. એને જ ચિંતા કહેવામાં આવે છે. વાસ્તવમાં હકારાત્મક અને ગુણાત્મક ચિંતન સારું હોય છે. નકારાત્મક અને અવગુણાત્મક ચિંતન તન અને મન બંને માટે ઘાતક હોય છે. એટલે જ કહેવામાં આવ્યું છે કે ચિંતા ચિતા સમાન છે. વ્યર્થ ચિંતનથી મનુષ્ય ધીરે ધીરે પોતાના મનુષ્યત્વને ભસ્મ કરી દે છે. ચિતા તો માત્ર એક જ વાર ભસ્મ કરી દે છે. પરંતુ ચિંતાની ચિતા તો જીવનભર સળગતી રહે છે અને દગાડે છે. ચિંતા કરનાર મનુષ્ય ચિંતાના પ્રભાવમાં મૃત્યુ તરફ આગળ વધે છે. એટલે ચિંતાથી મુક્ત થઈ જીવન જીવવું, એ કળા વર્તમાનમાં દરેકમાં હોવી જરૂરી છે.

ચિંતા શા માટે સતાવે છે?

બુદ્ધિની કક્ષા ઊંચી હોવાના કારણે માનવ લોકલાજ અને રીતિરસમ કાયમ જાળવી રાખવા માટે કોશિશ કરે છે. એના નિર્વાહ માટે કેટલીયે ચિંતાઓનો સામનો કરવો પડે છે. દા.ત. કોઈને ભણવાની ચિંતા, કોઈને પુત્રીનાં લગ્ન કરવાની ચિંતા, કોઈને મકાન બનાવવાની ચિંતા, કોઈને વ્યવસાય આગળ વધારવાની ચિંતા, કોઈને સમાજમાં ઊંચું પદ મેળવવાની ચિંતા કરે છે. કોઈને પોતાનાં પાપકર્મોની ચિંતા હોય છે. જ્યારે મનોબળ નબળું પડી જાય છે ત્યારે મનુષ્ય ચિંતા કરવાનું શરૂ કરે છે.

ચિંતામાં નિર્ણયશક્તિ કામ કરતી નથી

ચિંતા અંધકાર સમાન છે. જેને ચિંતાની બીમારી લાગે છે એને જીવનમાં કંઈ દેખાતું નથી. કોઈ પણ સમસ્યાનો ઉકેલ લાવવામાં એની નિર્ણય શક્તિ કામ કરતી નથી. ચિંતા કરવાથી બુદ્ધિબળ ઓછું થઈ જાય છે. ચિંતા અનેક રોગોનું મૂળ છે. જે વ્યક્તિ ચિંતા કરે છે તે શારીરિક અને માનસિક રૂપે થાકનો અનુભવ કરે છે. મનોબળ ઓછું થવાને લીધે કોઈની સલાહ એના મનમાં ડંપે છે. આને કારણે એના મનમાં ભય, અનુમાન, શંકા ઉત્પન્ન થાય છે. ચિંતા ચરમ સીમાએ પહોંચે છે. ચિંતાનું સમાધાન મળતું નથી ત્યારે વ્યક્તિ જીવઘાત પણ કરી દે છે. ચિંતા માનવજાતિ માટે એક ઘણો મોટો અભિશાપ છે.

ચિંતા રૂપી કીડાઓ

જ્યારે આંધી આવે છે, તો ઝાડ પણ પડી જાય છે અને બનેલાં ઘર પણ નષ્ટ થઈ જાય છે. પરંતુ ચિંતા તો આંધીથી પણ ભયાનક છે. અમેરિકામાં એક વૃક્ષ હતું. તેની ઉંમર 400 વર્ષ કરતાં પણ વધુ હતી. એના ઉપર ચૌદ વાર વીજળી પડી, તોફાન વગેરે અસંખ્ય પડકારો તેણે સહન કર્યા છતાં તે ઝાડ ટકી શક્યું પણ એના મૂળમાં ઊંઘઈ લાગવાથી એ ઝાડને ઘરાશાયી બનાવી દીધું. માનવ જીવન પણ એ વૃક્ષ જેવું છે. પરિસ્થિતિઓ રૂપી તોફાન આવે છે. આંધી વંટોળ ઉઠે છે. વીજળી ચમકારા મારે છે આમ છતાં કંઈ બગડતું નથી. પણ જ્યારે ચિંતા રૂપી આ કીડાઓ અંદર ઘૂસી જાય છે તો આપણે હારી જઈએ છીએ. આ ચિંતાઓ મોટે ભાગે કાલ્પનિક હોય છે. આ ચિંતાઓ તુચ્છ હોય છે.

આપણે હિંમત જાળવી રાખીએ. ચિંતાની પોટલી ના બાંધીએ. સાહસ, ધૈર્ય અને આત્મ-વિશ્વાસના પ્રકાશ સામે ચિંતાઓ અંધકારની જેમ દૂર થઈ જાય છે.

વ્યર્થ ચિંતાઓથી મુક્ત બનવાની કળા

- સ્વયં પરમપિતા શિવ પરમાત્મા સર્વ આત્માઓને ચિંતાની ચિતામાંથી મુક્ત બનવાની કળા શીખવાડે છે કે
- દરેક પરિસ્થિતિમાં એ યાદ રાખો કે આ સૃષ્ટિ એક નાટક છે. જીવન એક ખેલ સમાન છે.
- આ સંસારમાં જે પણ બને છે તે પૂર્વ નિર્ધારિત છે. કંઈપણ નવું નથી. એટલે ‘ચિંતા તાકી કીજીએ જે અનહોની હોય.’
- રાત-દિન, ગરમી-ઠંડી, હાનિ-લાભ જીવનમાં ક્રમિક રૂપે આવતાં-જતાં રહે છે. એ સંસાર ચક્રનાં અંગ છે. જો દુઃખના આવે તો સુખનો અનુભવ કઈ રીતે થશે? અંધારું નહીં હોય, તો પ્રકાશનું શું મહત્ત્વ છે? એટલે જીવનની દરેક બાબતને સારી સમજો.
- દરેક સમસ્યા ઉન્નતિ યા વિકાસનું સાધન છે. દરેક પરિસ્થિતિમાં ધીરજ, સાહસ, ઉત્સાહ રાખીને કાર્ય કરો. ખરાબ દિવસો આપણને કંઈક શીખવાડવા માટે આવે છે.
- જ્યારે મન બુદ્ધિથી શુદ્ધ સંકલ્પોમાં રમણ કરીશું, પરમાત્મ ચિંતનમાં વ્યસ્ત રહીશું તો વ્યર્થ ચિંતાઓથી મુક્ત રહી શકીશું. ચિંતા સ્વયં મનુષ્ય જ પેદા કરે છે. ચિંતા કરવાના બદલે દરેક પળ પરમાત્માને યાદ કરીશું તો કોઈ પણ પ્રકારની ચિંતા સ્પર્શી પણ નહીં શકે. એટલે કહેવામાં આવ્યું છે ‘ચિંતા તેરી તબી મિટેગી જબ ચિંતનમે લે લો રામ’. તો આવો, હવે ચિંતાની ચિતાને દૂર કરવા માટે શાંતિ સાગર પરમાત્માના ચિંતનથી સ્વયંને શાંત બનાવીએ.

જ્યારે આપણે સ્વયં શાંત સ્વરૂપ બની જઈશું તો વિશ્વમાં ચિંતાઓની આગમાં સળગતા અનેક માનવોને બચાવી શકીશું. સર્વ ચિંતાઓથી મુક્ત થવાની કળા આપ રાજયોગ દ્વારા શીખી શકશો.

॥ ઓમશાંતિ ॥

તંત્રીને પત્રો

પ્રજાપિતા બ્રહ્માકુમારી ઈશ્વરીય વિશ્વ વિદ્યાલયના નવેમ્બર 2020 તથા ડિસેમ્બર 2020ના મુખપત્રમાં તમારા બંને લેખો વાંચ્યા. તમોએ બંને લેખો સાચંસના વિદ્યાર્થી હોવા છતાં આટર્સના વિદ્યાર્થીઓને ટક્કર મારે તેવા લેખો લખેલ છે. સામાન્ય માણસ સમજી શકે તેવી સરળ ભાષામાં સમજાવવાની કોશિષ કરેલ છે તે ધન્યવાદને પાત્ર છે. સકારાત્મક વ્યક્તિના 6 લક્ષણોનું સુંદર નિરૂપણ કરેલ છે અને તેમાં પણ લગ્ન પ્રસંગનો દાખલો આપી સરસ સમજણ આપી છે. તમોએ ઘોરાજી ગામનો પ્રસંગ ટાંક્યો છે અને આખા ઘરને મોટી આફતમાંથી બચાવવામાં બ્રહ્માકુમારી ગીતાજી આધ્યાત્મિક વાતો કરી બચાવી લીધા. તે વાત ખૂબ જ સત્યની નજીક છે.

આપણો સનાતન ધર્મ તથા તેના પાયામાં રહેલો ગીતાસાર, વેદ, ઉપનિષદનો ખજાનો લોકોને જુદે જુદે માર્ગે સમજાવવામાં આવે છે. પરંતુ દરેકનો સાર એક જ છે. જેમ દરેક નદીઓ અંતે સાગરમાં મળે છે. તેમ દરેક પંથો, સંપ્રદાય, સંતોનું જ્ઞાન, આપણને જીવનની ઉન્નત સ્થિતિ ઉપર લઈ જવામાં મદદરૂપ થાય છે. તમો તમારી પ્રવૃત્તિ ચાલુ રાખી સમાજને માર્ગદર્શન આપતા રહો તેવી શુભેચ્છા સાથે..

- લલિતભાઈ રાવલ તથા કનુબેન રાજકોટ - તા. 08-04-21

પુશી જેવો ખોરાક નહીં.

બ્ર.કુ. હેમંતભાઈ, શાંતિવન, આબુરોડ.

“પુશી” જી હા, એક વિશ્વ વ્યાપી પરંતુ એટલો જ ચિર-પરિચિત હમેશા પ્રયોગી, ખૂબ ઉપયોગી શબ્દ, જે હર જુબાન દ્વારા ગુંજે છે, જે હર દિલમાં ઘડકન બની ઘડકે છે, જે હર મનમાં મન્નત બની વસે છે. સાચુ પૂછો તો કોણ નથી ઇચ્છતુ ‘પુશી’ બે ઘડીની જીંદગીમાં પુશી મેળવવા માટે જ તો હર કોઈ લાલાચિત જોવામાં આવે છે, વ્યક્તિ શાહુકાર હોય કે ગરીબ, શિક્ષિત હોય કે અશિક્ષિત, સુંદર યા કુરૂપ હોય પુશી મેળવવા માટે વસ્તુ વૈભવ અથવા વ્યક્તિઓની પાછળ ભાગે છે. પરંતુ વિચારવાની વાત તો એ છે કે પુશી ફક્ત માનવ માત્રની જ ઇચ્છા નથી. વ્યક્તિગત રૂપથી હમેશા પુશી રહેવુ એવી જ રીતે કુદરતી નિયમ અનુસાર પ્રત્યેક પ્રાણીની પ્રાકૃતિક અથવા સ્વાભાવિક સહજ સરલ સ્વચ્છંદ આદત છે. સાર્વજનિક રૂપથી સમાજના હર સભ્યની જીવનદાયી જરૂરિયાત છે અને સાર્વભૌમિક રીતે પણ સુખમય સંસારના નિર્માણ માટે પ્રથમ જરૂરિયાત છે. એ જ હર મનની પુકાર છે.

એટલા જ માટે પુશી મેળવવા માટે આજે મનુષ્ય સહજ પ્રયત્ન અથવા કઠિન પુરુષાર્થ કરે છે. પુશી માટે જ ધન દૌલતની જુગાર તથા મહલ-માડી, ઘોડા-ગાડીનો જુગાર કરે છે. પૂરી ઉંમર સંબંધોને પ્રેમની રેશમદોરમાં પરોવી સંબંધોને જાળવવાનો હર સંભવ યથાશક્તિ ભગીરથ પ્રયાસ કરે છે. એથી પણ વિશેષ ક્યારેક ચાંદ પર પહોંચી જાય છે તો ક્યારેક સાગરના તળિયે પુશીની તલાશ કરે છે. ક્યારેક કોઈ વિજ્ઞાનની ખોજ દ્વારા મનને બહલાવવાની કોશિશ કરતા નજર આવે છે, ક્યારેક જીભથી પદાર્થના ક્ષણિક

સ્વાદમાં પુશી શોધે છે. તો ક્યારેક એશો આરામના સાધનોમાં પુશી મેળવવાનો વ્યર્થ પ્રયાસ કરે છે. પુશી મેળવવાની દોડમાં મનુષ્ય માઈલો દૂર ચક્કર લગાવતા રહે છે.

પરંતુ કેટલી એફસોસની વાત છે કે આજે મનુષ્ય એ ઇરતી આસમાન એક કરવા છતાય પલભરની પુશી નસીબ નથી, કેમ કે મનુષ્ય એ પુશી પ્રતિ માટે કરેલો પ્રયત્ન બાહ્યમુખી અથવા વિનાશી ચીજ વસ્તુ સાથે જોડાયેલ છે. વાસ્તવમાં પુશીતો આત્માને આંતરિક સમૃદ્ધિ આપનાર અવિનાશી ધન સંપતિ છે. જેની ખોજ બાહ્યમુખી થઈને નહિ પરંતુ અંતર્મુખી હોવી જોઈએ અંતર્મુખતાની ગહન પ્રયોગશાળામાં બેસીને આત્માના ગુણો પર કરેલા પ્રયોગ અથવા અનુસંધાન જ અવિનાશી પુશીને જન્મ આપી શકે સ્થૂલ ચીજ વસ્તુની ખોજ અને ભૌતિક આડંબરોમા પુશીની ખોજ (તલાશ) કરવી એ પાણીનુ મંથન કરીને માખણ મેળવવાનો નિરર્થક પ્રયત્ન કરવા બરાબર છે.

સાચેજ મનુષ્યને ઇરતી પર ઇશ્વર દ્વારા પ્રાપ્ત સર્વોચ્ચ વરદાન છે પુશી. પુશી હર મનની ઇચ્છા છે. પુશી સુખમય જીવનનો સાચો રાહ છે. પુશી સ્વસ્થ ભરપૂર અંતઃકરણની ગહરી આથત છે. પુશી હર્ષિત અથવા આનંદમય મનની વૃત્તિ, સુસંસ્કારિત માનવની શ્રેષ્ઠ કૃતિ (કર્મ) અને દિવ્ય આત્માની સ્વાભાવિક પ્રકૃતિ (સ્વભાવ) છે. આત્માના આંતરિક અંતરમનનો મંગલ અવાજ છે. પુશી જીવન સૌરભ છે. પુશી સ્વસ્થ જીવન અથવા તંદુરસ્તી માટે પુશી શક્તિશાળી ખોરાક છે. કોઈએ ઠીક કહ્યું છે ‘પુશી જેવો ખોરાક નહીં’

પુશી તો માનવ મનની આંતરિક શક્તિ છે. પુશી એજ એક માત્ર, ક્યારેય પણ નષ્ટ ન થનાર ચિર સ્થાયી, જન્મ જન્મ સાથ ચાલવાવાળો ખુદાઈ ખજાનો છે, જે રૂપિયા પૈસા હીરા- માણેક મોતીઓની જેમ ઢેંચવાથી ખતમ ના થાય પરંતુ જેટલો પુશીનો ખજાનો ઢેંચીએ એટલી વૃદ્ધિ થતી જાય.

જેવી રીતે માનવ હૃદયમાં શ્વાસોચ્છવાસ દ્વારા હવાના સંચાર થી માનવ જીવનની ઉપલબ્ધિ છે, ઠીક એવી જ રીતે પુશી પણ માનવ મનમા જાણે કે પ્રાણનો સંચાર કરે છે. એટલે કે પુશી જીવનની જીવંતતાનું પ્રમાણ છે, ઉદાસ, ચિંતિત, રંજ-અતૃપ્ત હૃદય માટે પ્રાણદાયી જીવન અમૃત છે. પણ ભરની પુશીનો અહેસાસ પણ મરણ-આસન, ઘરાશયી અસમર્થ બેબસ રૂઠ (આત્મા)ને જીવન મધુરસનો સ્વાદ ચખાડી શકે છે. પુશી વગર માનવ મૃતપાય, અસ્તિત્વ શૂન્ય, મૂલ્યહીન છે. પુશી રહિત જીવન જાણે નિરસ અર્થહીન અને બોજ માત્ર છે. પરંતુ પલભરની પુશી મનને તાજગીથી ભરપૂર કરી દે છે. પુશી અત્માને ઉમંગ-ઉલ્લાસથી ભરપૂર કરી દે છે. જેથી આતમ પંછી આનંદના અમર્યાદિત આકાશમાં આઝાદીની ઉચ્ચી ઉડાન ભરવામાં સમર્થ બને છે.

પુશી આત્માને ચિરકાલીન અવિનાશી આત્મિક અસ્તિત્વનો બોધ કરાવે છે. સંતોષના પરમસ્ત્રોતથી પુશીનો જન્મ થાય છે. પ્રાપ્તિ ચાહે સ્થૂળ હોય અથવા સૂક્ષ્મ આત્મિક અથવા ભૌતિક આત્માને સંતોષથી ભરપૂર કરે છે. સંતુષ્ટતાથી પ્રાપ્ત થયેલું સુખ આત્માને પુશીનો અમૃત સ્વાદ ચખાડે છે. નવી નવી રચના જીવનમા પુશીનું સર્જન સહજ કરાવે છે. મનુષ્યનું અનમોલ અવિનાશી ધન પુશી જ છે એ ધનની ચોરી ના થાય પરંતુ આપવાથી તીવ્ર ગતિથી વધે છે. ધન

રૂપી અદભુત ચંત્રથી પુશી અસંખ્યગુણા વધે છે. પુશી એક આંતરિક મધુર, સુખદાયી અનુભૂતિ છે, જે બ્રાહ્મ જગતમાં બોજ કરવાથી મળશે નહીં. પરંતુ પુશી તો અંતર આત્માથી પ્રાપ્ત થવા વાળી રસધારા છે. ભૌતિક જગતના મોજ મસ્તી આપનાર સાધન અલ્પકાળની પુશી આપી શકે છે. પરંતુ આત્મના સાત ગુણોના સતત નિરંતર અનુભૂતિ અથવા અભ્યાસથી અવિનાશી ચિરકાલીન પુશી પ્રાપ્ત થઈ શકે છે. પરમ આનંદના મહાસાગર પરમાત્મામા આત્મા ડુબકી લગાવે છે, તો પ્રભુ પ્રેમના રસમાં ભિંબાઈને પ્રભુ પ્રેમી અસંખ્ય માણિક-મોતી-રત્ન મેળવે છે. વાસ્તવમા આત્મચિંતન અને પ્રભુ મિલનથી જ પુશીના ઉદભવખિંદુ અને અપૂટ અનંત સ્ત્રોત છે.

એક શહેરમાં ઘનવાન વ્યક્તિ રહેતો હતો હીરા, જવાહરાત, માણેક મોતી અઢળક ધન સંપતિનો માલિક હતો, સુખ સુવિધાના બધા સાધન ઘરમાં મોજુદ હતા, નોકર ચાકર દરેક હુકમનું પાલન કરવા માટે હર ઘડી તૈયાર રહેતા. કોઈ વાતની કાંઈ જ કમી ન હતી. પરંતુ શેઠ હમેશા અતૃપ્ત અસંતુષ્ટ રહેતા હતા. એમને હર પણ પુશીની તલાશ હતી. બિચારા શેઠ ગામ-ગામ, નગર-નગરમાં સાચી પુશીની ખોજમાં નીકળી પડ્યા, પરંતુ સમગ્ર સંસાર ભ્રમણ કરવા છતાય એમને પણભરની પુશી નસીબ ના થઈ થાકી હારીને છેવટે ખાલી હાથ પોતાના નગરમાં ઘરે આવી ગયા. એવામાં અચાનક એજ શહેરમાં સાધુનું આગમન થયું તે યોગી સાધુ હર સમસ્યાનું સચોટ સમાધાન બતાવવામાં માહિર (હોશીયાર) હતા. સાધુના આગમનની ખબર શેઠના કાનો સુધી પહોંચી. કોઈ શુભચિંતક વ્યક્તિએ પુશી માટે તરસતા શેઠને સલાહ આપી અને કહ્યું કે અગર આપ આપની સમગ્ર સંપતિ સાધુના ચરણોમા

સમર્પિત કરશો તો ખુશીની દોલત મળી જશે. સમગ્ર ઘન સંપતિની એક પોટલી બાંધીને શેઠ દોડીને સાધુ પાસે પહોચ્યા અને પોટલી સાધુને અર્પિત કરીને બોલ્યા ‘મહાત્મા ખુશી માટે હું પૂરા વિશ્વમાં ભટકી રહ્યો છું. આ સમગ્ર સંપતિ સ્વીકાર કરો અને મારા પર કૃપા કરી ખુશીનો ખજાનો પ્રદાન કરો’ સમસ્યાના સમાધાન માટે ક્ષણિક વાર માટે યોગીએ પોતાની આખો બંધ કરી પછી ધીરે થી આંખ ખોલી પોટલી હાથમા લઈને પોટલી ખોલી હીરા, માણેક, મોતી, રત્નોની ચમકથી સાધુની આંખો ફાટી ગઈ, સાધુજી પોટલી લઈને ભાગવા લાગ્યા.

અચાનક થયેલા ધોખાથી શેઠ હતપ્રત થઈ ગયા આ સાધુ ખરેખર ઢોંગી નીકળ્યા આ તો સાચે જ ચોર છે. હાથ રે, હું તો લૂંટાઈ ગયો અને સાધુની પાછળ પાછળ દોડે છે. પરંતુ નાની-નાની ગલીઓમાં વધારે સમય સાધુ દોડી ના શક્યા ને ફરીથી પોતાના સ્થાન પર આવીને બેસે છે. શેઠ પણ હાંફી જાય છે. સાધુ પાસે પહોંચે છે સાધુ બેર બેરથી હસવા લાગે છે. પોટલી શેઠને પાછી આપી કહે છે તે શું સમજ્યા હતા કે હું આપની પોટલી લઈને ક્યાય ભાગી જઈશ. આ પોટલી મારા માટે કશુંજ કામની નથી આ લો તમારી પોટલી. પોટલી મેળવતા જ શેઠ ખુશીથી નાચી ઉઠ્યા.

યોગી ધીમેથી હસીને બોલ્યા ‘અરે પાગલ ખુશી બહાર નહી તમારી અંદર છે. એને બહાર ખોળે નહી ખુશીનો ખજાનો તો તમારા ગહન અંતરમનમા છુપાયેલો છે. ક્ષણિક વાર માટે તું પોતાના આત્મિક સ્વરૂપમાં સ્થિત થઈ જા, એ પરછાઈની જેમ તમારી પાછળ-પાછળ આવશે’ ખુશી ઘન સમ્પતિના જતનમાં નહી પરંતુ એને પરોપકાર લોકહિતના કાર્યમા લગાડવામાં છે. જન કલ્યાણ માટે સાચા સેવક બનવામાં જ સાચી ખુશી

મળી શકે છે. ખુશી વસ્તુ પદાર્થ અથવા વૈભવના ભોગ માં નહી પરંતુ એમનો ત્યાગ કરવાથી, સાચા હૃદયથી માનવ, પ્રકૃતિ અથવા પ્રાણી માત્રની મન-વચન-કર્મ દ્વારા સુખદાયી સેવા કરવાથી ખુશીનો અમૃત કુંભ મેળવી શકાય છે. ॥ઓમશાંતિ ॥

પ્રભુને પત્ર

દુનિયાના અન્ય માનવોની જેમ હું પણ સંસારના વિવિધ તાપોમાં શેકાયેલો હતો. અનેક ધર્મ, મઠ, પંથ, સંપ્રદાયોની ભિન્ન ભિન્ન વિચારધારાઓ, માન્યતાઓ અને કર્મકાંડોથી મૂંઝાયેલો હતો. નિશ્ચિત ધ્યેય જોવાનો દૂર લાગતું હતું. અનેક ધર્મોનું અધ્યયન પણ સ્પષ્ટ દિશાનિદેશ કરાવી શકતું નહોતું. તેવામાં આપ કરુણાસાગર પિતા પરમાત્માનો પરિચય મળ્યો. ગ્રીષ્મની તપ્તધરા પ્રથમ વર્ષથી જે આનંદની અનુભૂતિ કરે તેવી આનંદની અનુભૂતિ થઈ સંસારના શુષ્ક, સ્વાર્થી સંબંધોની વચ્ચે સાચા સ્નેહની સરવાણી અંતરમનને ભીંજવી ગઈ. ઈશ્વરીય પરિવાર વચ્ચે આવતાં જ લૌકિક દુનિયાના મિથ્યા-ડંબરોની દુનિયા વિસરાતી ગઈ. રણમાં મીઠી વીરડીનો અનુભવ થયો. જ્ઞાનયોગના પથ પર ચાલતાં ચાલતાં નિશ્ચિંતતા વધતી ગઈ. જૂઠા આધારો છૂટતા ગયા. અહંને ઓગાળતાં રુહાની નશો વધતો ગયો. પરમાત્માના એક બળ અને એક ભરોસા ઉપર ચાલવાનું બળ મળતું ગયું. તેની ફલશ્રુતિ એ છે કે હું આપની છત્રછાયામાં આવી ગયો. જીવન ધન્ય ધન્ય બનતું ગયું.

તા. 13-02-2017 - લિ. પદ્માપદ્મ ભાગ્યશાળી સોમવાર, આપનો બ્રહ્માવસ્ત અમદાવાદ.

દિવ્યદર્શન

દ્વિતીય સ્મૃતિદિવસે ગુજરાતની અલૌકિક માંને હૃદયાંજલિ

બ્ર.કુ. તંદિની, સુખશાંતિ ભવન, મણિનગર, અમદાવાદ.

12 મહિનાના અંગ્રેજી કેલેન્ડરનો પ્રથમ જાન્યુઆરી માસ પિતાશ્રી બ્રહ્માનો સ્મૃતિ માસ. અડધું કેલેન્ડર પૂરું થાય એટલેકે 6 મહિને બાબાના કલ્પ કલ્પના સાથે માં

જગદમ્બા સરસ્વતીજી મીઠી મમ્માનો જૂન માસ. હવે જૂન માસમાં મમ્માની સાથે ગુજરાતની બ્રાહ્મણ કુલવાડી માટે ખાસ ગૌરવવંતી ગુજરાતની અલૌકિક માં સમાન રાજયોગિની સરલાદીદીની વિરલ પ્રતિભાની છબી નજર સામે અચુક રહેવાની જ. ગુજરાતના યજ્ઞ વિકાસમાં આદરણીય રાજયોગિની સરલાદીદીની યોગ્યતાઓનું ઘણું મોટું ગુપ્ત યોગદાન અને મહાન ત્યાગ સમાયેલો છે. સરલાદીદીજીના ગુણાનુવાદનું વર્ણન કરવા ભાગ્યવિદ્યાતાએ સ્વયંમ્ બેસવું પડે. તેમનાં ગુણો રૂપી પુષ્પોની ફોરમ જે સ્મૃતિપટલ સદાય છવાયેલ રહે છે. પરંતુ ડ્રામાનો આ સીનની જૂની રીલની પટ્ટીને લપેટવાનો અહીં નમ્ર પ્રયાસ કલમના માધ્યમે કરું છું.

સાકારમાં સમય કરતાં પહેલાં પહોંચનારા વતનમાં પણ સમય કરતાં પહેલાં પહોંચ્યા

બાલ્યકાળથી દીદીનો પરિચય અને સાનિધ્ય સાંપડેલ હોવાથી ખૂબ લાંબા સમય સુધી તેમની નજીક રહેવાનો અને પાલના લેવાનું મારું સદ્ભાગ્ય સમજું છું. દીદીજીનો સૌથી મોટો ગુણ એક્યુરેટ અને સમયબદ્ધતા હતો. સરલાદીદીજી

યજ્ઞ કારોબારમાં મધુવનમાં સર્વ દાદીઓના ખૂબ સમીપ હતાં અને એટલે તેઓ હંમેશા મને કહેતા દાદીઓ સાથે રહેવા એકદમ એક્યુરેટ અને એલર્ટ બનવું જ પડે. મને યાદ છે કે તે સમયે દાદીઓ જે ટ્રેન કે પ્લેનમાં આવતા કે જતા તો દીદી તેમના સમયથી અડધો કલાક પહેલા સ્ટેશને કે એરપોર્ટ પહોંચીને રાહ જુએ. અમને સૌને એમ શીખવતા કે આ તો દાદીઓ કહેવાય ટ્રેન કે પ્લેન સમય કરતાં વહેલું પણ આવી જાય. એટલે આપણે પહેલાં જ પહોંચી જવું જોઈએ. કોઈ કાર્યક્રમમાં કે કોઈ સેવાકેન્દ્ર પર કોઈ નાના-મોટા પ્રસંગોમાં જવાનું હોય તે સ્થળે ઠંડી-ગરમી જોયા વગર હંમેશા સમય કરતાં અડધો કલાક પહેલા પહોંચી જતા અને ત્યાં જઈને બેસતા. ઘણી વાર ગાડીમાં પણ બેસી રહેતા. એક વખત રાજભવનમાં મહામહિમ ગર્વનર શ્રી આર. કે ત્રિપાઠીજીની મુલાકાત આપી અને તે મુલાકાતમાં તેઓમાં જ્ઞાનનું બીજારોપણ થયું.

આટલા એક્યુરેટ, એક્ટીવ અને એલર્ટ દીદીજી જ્યારે પોતે સર્વ કારોબાર છેલ્લા એક દોઢ વર્ષથી મન અને તનથી સમેટી લીધેલ. ત્યારે એમ થતું કે દીદી કેમ બધું છોડતા જાય છે? ઉપરામ થતાં જાય છે? પણ ભવિષ્ય ડ્રામાના પાર્ટની આપણને તો કલ્પના પણ ન આવે. દીદીએ બહુજ ઝડપથી હિસાબ-કિતાબ પૂરા કરી આટલી જલદી વિદાય કેમ લઈ લીધી? પણ સમય પર જ દરેક ડ્રામાનું રહસ્ય ખૂલે છે. તેમ જીવનમાં દરેક જગ્યાએ સમય કરતાં પહેલા પહોંચનારા સરલાદીદીજી સાકાર વતનમાંથી પણ તેમના સમય કરતાં વહેલા સૂક્ષ્મ વતનમાં પહોંચીને, જેમ

સાકારમાં દાદીઓને એરપોર્ટ કે રેલ્વે સ્ટેશનને રીઝવ કરવા જવાની તેમની ફરજ અને સેવા સમજતાં હતાં. તેમ છેલ્લે પણ દાદી જાનકીજી અને દાદી ગુલઝારજીને પણ વતનમાં રીસીવ કરવાની તેમની ફરજ અને સેવા કરવા માટે એડવાન્સ તૈયારીઓ કરવા માટે જ તેમના સમય કરતાં પહેલાં વતનમાં દાદીને રીસીવ કરવા પહોંચી અંતિમ ફરજ પણ અદા કરી.

મમ્મા સાથે વિશેષ સ્નેહની નિશાની, મમ્માના માસમાં મમ્મા સમાન દીદીની સ્થિત

સરલાદીદીને શરૂથી બાબાની સાથે-સાથે મમ્મા માટે વિશેષ અનોખું આકર્ષણ હતું. મમ્મા માટે દિલથી તેમને ખૂબ જ સ્નેહ અને રીગાર્ડ હતો. મમ્માની યજ્ઞ હિસ્ટ્રી પણ ખૂબ સંભળાવતા. સ્વયંની પાલના મમ્મા કેવી રીતે કરતાં, મમ્માએ તેમને કેવી રીતે સર્મપણ કરાવ્યાની કહાનીઓ પણ ખૂબ નશાથી કહેતા. દીદીજીને હંમેશા મનમાં રહેતું કે, બાબાનું તો યાદગાર સ્થાન યજ્ઞમાં બનેલ છે, પણ મમ્માનું કોઈ જગ્યા કંઈક નથી. તો તે હોવું જ જોઈએ? તારીખ **24-06-2018ના મમ્માના સ્મૃતિદિવસે** બ્ર.કુ. અમરબેન દર ગુરુવારની જેમ સામાન્ય રીતે જ મમ્માને ભોગ સ્વીકાર કરાવવા વતનમાં ગયા. ત્યારનું તે સાકાર દૃશ્ય આજે પણ નજર સામેથી હજી પણ ખસતું નથી. લગભગ બે-ત્રણ મીનીટ માટે મમ્માનો પાર્ટ (યજ્ઞ ઇતિહાસમાં પહેલી જ વાર) ચાલ્યો, તે સમયે મમ્માની જે શક્તિસ્વરૂપ દૃષ્ટિ અને છટા જાણે કે ખાસ મમ્મા દીદીજીને મળવા માટે જ આવ્યા હોય. મમ્મા સાથેના સ્નેહની નિશાની કે પોતાના મહાપ્રયાણ માટે બતાવ્યું કે મમ્મા આવીને દીદીજીનો હાથ પકડીને પોતાની સાથે સેવા માટે લઈ જઈ રહ્યા છે. ત્યારબાદના સંદેશમાં પણ બાબાએ કહ્યું કે, સરલા બચ્ચી તો મમ્મા કી ટીમ મેં હૈં.

નામ પ્રમાણે સરલતાના ગુણ દૃશ્યમાન

દીદીજીનું જેવું નામ તેવા જ સરળતાના ગુણોના તેમનામાં દર્શન થતાં. સરળ સ્વભાવને વરેલા દીદી નાના બાળકો સાથે બાળક બની જતાને બાળકોની પાલના કરતા. યુવાનોને હંમેશા ઉમંગ-ઉત્સાહ ભરી આગળ નવું નવું કરવાની પ્રેરણા આપતા. નાની ટીચર્સ બહેનોને હિંમત-સાથ આપતા. મોટી બહેનોનું સન્માન જાળવતા. પરિવારજનોને પ્રેમ અને વાત્સલ્ય આપનાર. વડીલો પ્રત્યે સદા સેવાભાવ તેમનો ઝળહતો રહેતો. દાદીઓ તથા યજ્ઞના સૌ વરિષ્ઠ ભાઈ-બહેનો કોઈ વિશેષ કાર્ય માટે હંમેશા સરલાદીદીને યાદ કરીને કાર્ય સોંપતા. તેમને વિશ્વાસ હતો કે સરલાદીદી ગમે તેવું કપરું કામ હોય તો પણ એક વાર તો હાજીનો પાઠ પાકો કરી તેમની ગુજરાતની ટીમ અને ભૂખાઓ પાસે સેવા કરાવી આપતા. સદાય માટે દરેક ક્ષેત્રમાં ગુજરાત નંબર વન રહે તેવી ભાવનાઓથી ભરપૂર **સરલાદીદીજીનો સ્મૃતિદિન 06-06-2019** તો ગુજરાતના સર્વ બ્રહ્માવત્સોને જરૂર દિલમાં યાદ રહેશે જ.

યજ્ઞના મહારથી ઇશુદાદીજી પણ જૂન માસમાં વતન તરફ મહાપ્રયાણ

બડી દાદીએ યજ્ઞની ખરીદારીની સેવાની જવાબદારી સરલાદીદીને સોંપી હતી. માટે તેના કારોબાર અર્થે તેમને ઇશુ દાદી સાથે પણ ખૂબ ઘનિષ્ઠ સંબંધ લગભગ 40-45 વર્ષ રહ્યો. બરોબર યાદ આવે છે કે અવાર-નવાર મધુબનમાં ઇશુદાદીજીને ફોન કરવા, કાગળો મોકલવા દીદી અમને ટ્રેનીંગ આપતાં. જ્યારે મધુબન જઈએ ત્યારે ઇશુદાદી પાસે બેસાડી પરિચય કરાવી સેવાઓ શીખવતા. ત્યારે આ બધી વાતો સાધારણ અને સામાન્ય લાગતી પણ આજે દાદીઓ અને દીદીઓ

એ આપેલી તે તાલીમ જ કામ લાગે છે. સાક્ષીદૃષ્ટાનો પાર્ટ પ્લે કરનારા ઈશુદાદી નજીક બોલાવીને, પાસે બેસાડી, બે હાથે અચૂક વહાલ કરતાં કહેતા - જા રહી હો તો યે સરલા કો દેના. જેમનું જેમની સાથે સાકારમાં નજીકનું કનેક્શન અને સંબંધ હોય તેમનો ભવિષ્યના ડ્રામામાં પણ સમીપનું જ કનેક્શન અને સંબંધ જરૂર રહેતો હશે.

મહારથીઓની વિદાય અને બાબાના મહાવાક્યોનો સાકારમાં અનુભવ

જ્યારે પણ ગુજરાતમાં કોઈ આફત, દુષ્કાળ, પૂર, મહામારી, કોમી રમખાણો, ભૂકંપ કે અન્ય કોઈ સ્થિતિ બને એટલે દીદીજી તરત જ તે વિસ્તારની બહેનોને ફોન કરી બહાર અંતર પૂછે. મદદ મોકલે. ભાઈ-બહેનોની ટીમ જરૂરી સામાન સાથે મોકલે. બહેનોની ખાસ સેફ્ટી માટે ચિંતા કરી બીજા સ્થળે ખસેડે, રાહત આપે, હૈયાધારણ બંધાવે, જ્યાં જઈ શકાતું હોય ત્યાં પોતે પણ પહોંચતા. આજે જ્યારે સમગ્ર વિશ્વ કોવિડ-19ની મહામારી સામે ઝઝૂમી રહ્યું છે ત્યારે, આપણે સૌને સરલાદીદીનો વરદાની સુરક્ષાના કવચવાળો હાથ સૌ બ્રહ્માવત્સોના માથા પર છે, તેમની સૂક્ષ્મ છત્રછાયામાં હજી પણ આપણે સૌ સદા સુરક્ષિત છીએ તેવો અનુભવ થાય છે.

ભારતમાં કોરોના મહામારીનો સમય શરૂ થયો બરોબર તે વખતે જ **દાદી જાનકી (27-03-2020) અવ્યક્ત** થયા. ત્યારે મનમંથન ચાલતું કે દાદી અને દીદી બન્ને આવા દિવસો આવે તે પહેલા જ વતન નિવાસી કેમ બની ગયા હશે? લગભગ 1 વર્ષથી આ બીમારી ચાલે છે. શિવબાબાએ

શિવરાત્રીના દિવસે આ ઘરતી પર અવતરણ કરવાનું નક્કી કર્યું હશે અને તેજ શિવરાત્રીએ ઘરતી પરના અવતરણના પાર્ટની લીલા કાયમ માટે સમેટી લેવાનું નક્કી કરી **અવ્યક્ત બાપદાદાનો રથ દાદી ગુલઝારને (11-03-2021)** વતનમાં બોલાવી લીધા. આ એક ખૂબ મોટો રહસ્યમય ડ્રામામાં પાર્ટ છે. બાબાએ પહેલા પણ ઈશારો આપેલો કે જબ તક દાદીયોં કા રથ સાકાર મેં હૈ, તબ તક દુનિયા થમી હૈ. રથના બળે અત્યાર સુધી બધું જ જાણે રોકાયેલ હતું. પણ રથના દિવ્યાગમન બાદની સ્થિતિની આપણે સૌ સારી રીતે વાકેફ છીએ. એટલે આવી મહાન વિભૂતિઓની હાજરીનું બળ પણ કામ કરી ગયું.

હવે તો આ જૂન માસ મમ્મા, સરલાદીદી અને ઈશુ દાદી આપણને સૌને સમેટવાનો અંતિમ ઈશારો આપી રહ્યો છે. આપણી આ ત્રિમૂર્તિ માંને કોટી કોટી ભાવાવંલી અર્પણ.

॥ ઓમશાંતિ ॥

Published and Printed by BK Bhartiben R. Somiya for Prajapita Brahmakumaries Ishwariya Vishwa Vidyalaya, Ahmedabad. Printed at Shreedhar Printers Pvt. Ltd., J & K Block No. 4, Ravi Estate, Dudheshwar Road, Ahmedabad - 380 004. Published from Prajapita Brahmakumaries Ishwariya Vishwa Vidyalaya, Sukh Shanti Bhavan, Bhulabhai Park Road, Kankaria, Ahmedabad - 380 022, Gujarat State, India. Edited by Prof. Dr. Kalidas Dhulabhai Prajapati

સંગમયુગની શબ્દાવલી

દૈવી ભાઈઓ અને બહેનો,

સંગમયુગની શબ્દાવલીના વિભાગમાં મે-૨૦૨૧ માસની શબ્દાવલી ભાગ-૭ના જવાબો આ સાથે છે. જ્ઞાનના ચિંતનના આધારે તમારા જવાબોને સાચા જવાબો સાથે સરખાવી શકશો. સંગમયુગની શબ્દાવલી ભાગ-૮ અહીં પ્રસ્તુત છે. જેની આડી-ઉભી ચાવીઓ ભરશો. તમને આવતાં જુલાઈ-૨૦૨૧ના અંકમાં સંગમયુગની શબ્દાવલી ભાગ-૮ના જવાબો મળશે.

સંગમયુગની શબ્દાવલી ભાગ - ૮

1	2	3	4	5	6	7	
8		9				10	
11		12			13	14	
	15				16		
17	18				19		
		20					
21		22			23	24	
			25				
26	27			28		29	30
31		32			33		

શબ્દાવલી ભાગ-૭ના જવાબોવાળું કોષ્ટક

1	ગુ	૪	રા	ત	5	મ	હા	7	વિ	ના	8	શ	
9	૪	ગ	૪	ન	ની	10	જી	વો				બદા	
	રા		યો			11	ગુ			12	ન	વ	
13	ત	રં	ગ		14	ગો	ડ	15	ફા	16	ધ	ર	લી
	સ્થા			17	ગો			18	સ્ટ	મ	ક		
19	પ	તિ	ત		21	કો	મ					23	ટો
24	ના	ત			25	મ	ધ	ર	ટે	રે	26	સા	
27	દિ	લિ	પ		29	ન	સં				ગ્યુ		
	ન		30	ટા	પુ		32	ડે	33	ડી	34	લ	ક
		36	આ	શ્રી	૪			37	મ	હો	ર	મ	

આડી ચાવીઓ -

૧. માતેશ્વરી (૮)
૮. 'રીંગ' શબ્દને ઉલટાવીને અક્ષર લખો (૨)
૯. ત્રેતાયુગના જન્મ (૨)
૧૦. ઘોડો (૨)
૧૧. વગાડવાનું વાંજિત્ર (૩)
૧૫.જગાકર આથી હું (૪)
૧૬. ભેગું, એકધારુ (૩)
૧૭. મન કી જુડી રહે (૨)
૧૯. સમાચાર પત્ર (૨)
૨૦. એક ફળ (૩)
૨૧. બહિસ્ત (૪)
૨૪. યાદની.....કરો, રીસ નહી (૨)
૨૬. આસમાન, નભ (૬)
૨૮. સ્વાસ્થ્ય માટે કરો (૩)
૨૯. પરિચારિકા (૨)
૩૧. બેસ્ટ એક્સરસાઈઝ (૧)
૩૨. મીઠા મમ્માનો માસ (૨)
૩૩. ઘોડે સવાર, પ્યાદે (૪)

ઉભી ચાવીઓ -

૧. જગતજનની માં (૫)
૨. શાહુકારનો વિરોધી શબ્દ (૩)
૪. દિલ સે કહો મેરા.... (૨)
૫. ગુજરાતના પ્રથમ ઝોન ઈન્ચાર્જ (૬)
૬. દેખાવ (૩)
૭. ૨૧મી જૂને સમગ્ર વિશ્વમાં મનાવાય (૭)
૧૨. કલિયુગ કો.... મારની હૈ (૨)
૧૪. સ્વાદિષ્ટ ભોજન (૪)
૧૮. ચાંદી (૩)
૨૦. અવયવ (૨)
૨૧. કેલ્શિયમથી ભરપૂર શાક (૪)
૨૨. યુથ અંગ્રેજી શબ્દનું ગુજરાતી અનુવાદ (૩)
૨૩. નિયમિત.... કરવાથી ફેફસામાં પ્રાણવાયુ પહોંચે (૪)
૨૪. ભાગ્યની (૨)
૨૫. લવ અનેનું બેલેન્સ જરૂરી (૧)
૨૭. બારપડીમાં 'ખ' પછી આવે અને સૌ પ્રથમ અક્ષર આવે (૨)
૨૮. શરીરને રથ અને આત્માનેકહેવાય (૨)

સાંઘલી ખાતે આયોજીત 'સ્નેહમિલન' કાર્યક્રમમાં ધારાસભ્ય ભ્રાતા અદાયભાઈ પટેલને સન્માનપત્ર આપી બહુમાન કરતાં પ્ર.કુ. અમરબેન સાથે પ્ર.કુ. જયોતિબેન તથા અન્ય મહેમાનો.

રાજકોટ મહાનગરપાલિકા અને બ્રહ્માકુમારીઝના સંયુક્ત ઉપક્રમે 'રસીકરણ' કાર્યક્રમમાં વોર્ડ ઓફિસર કાશ્મીરાબેન, મેડિકલ ઓફિસર ડૉ. ઉર્વશીબેન, કોરપોરેટર ભગિની જયાબેન ડાંગર, પ્ર.કુ. અંબુબેન.

ભંડુરી સેવાકેન્દ્ર ખાતે 'આદરણીય ઢાદી ગુલઝારજી'ના શ્રદ્ધાંજલિ કાર્યક્રમમાં NRI ભ્રાતા ભગવાનજીભાઈ, ભ્રાતા મોહનભાઈ, પ્ર.કુ. રૂપાબેન તથા પ્ર.કુ. મીતાબેન.

છોટા ઉદેપુરમાં સનશાઈન કલબ ઢારા આયોજીત કાર્યક્રમ બાદ સમૂહચિત્રમાં સનશાઈન કલબના ડાયરેક્ટર ભગિની ડિમ્પલબેન સોની, કલબના સભ્યો સાથે પ્ર.કુ. મોનિકાબેન.

ઉમરગામ ખાતે 'બોડી એન્ડ માર્ઈન્ડ - ફીટ એન્ડ ફાઈન' કાર્યક્રમમાં નગરપાલિકાના ઉપપ્રમુખ ભ્રાતા ગણેશભાઈ, યોગાચાર્ય ભ્રાતા દુષ્યંતભાઈ મોદી, પ્ર.કુ. રંજનબેન, પ્ર.કુ. ચેતનાબેન.

અમદાવાદ ન્યુ મણિનગરમાં સ્નેહમિલનમાં સંદેશ આપતાં પ્ર.કુ. સોનલબેન, અગ્રણી બિલ્ડર ભ્રાતા હરેશભાઈ પટેલ, કોર્પોરેટર ભરતભાઈ, કોર્પોરેટર હરેશભાઈ પંચાલ, કોર્પોરેટર સોનલબેન.

ઢોઢાંખામાં 'મહાશિવરાત્રી'ના કાર્યક્રમમાં પઢારેલ જીલ્લા પંચાયતના સભ્ય ભ્રાતા ભૂપેન્દ્રસિંહને ઈશ્વરીય સૌગાત આપતાં પ્ર.કુ. ક્ષમાબેન.

વ્યારામાં વ્યસનમુક્તિ કેન્દ્રમાં 'રાજયોગ શિબિર' કરાવતા પ્ર.કુ. અરુણાબેન તથા પ્ર.કુ. સારંગભાઈ.

રાજકોટ પંચશીલમાં 'સ્નેહ શક્તિની સરિતા મહિલા' કાર્યક્રમમાં કોરોના વોરીયર, મહિલા કોર્પોરેટર, કોવિડ હોસ્પિટલમાં સેવા આપનાર મહિલાઓનું સન્માન કર્યા બાદ સમૂહચિત્રમાં રાજયોગિની ભારતીદીદી સાથે સન્માનિત મહિલાઓ.

વડોદરા મંગલવાડી સેવાકેન્દ્રમાં 'શિવધ્વજપરોહણ' કાર્યક્રમમાં પ્ર.કુ. રાજબેન, ડેપ્યુટી મેયર ભ્રાતા જીવરાજભાઈ, ડૉ. કેતનભાઈ પટેલ, ઉદ્યોગપતિ ભ્રાતા હેમંતભાઈ, ગણદેવીકર જ્વેલસના માલિક ભ્રાતા સુનીલભાઈ ગણદેવીકર, પ્ર.કુ. ડૉ. જયંતભાઈ.

ભાવનગર ખાતે નંદકુંવર બા કોલેજના '૧૧મા મુખપત્રનું વિમોચન'ના કાર્યક્રમમાં આશિર્વચન આપતાં મુખ્ય મહેમાન પ્ર.કુ. તૃપ્તિબેન તથા સભામાં વિધાર્થીનીઓ.

ચિલોડા ખાતે CRPF ખાતે 'મહિલા સશક્તિકરણ' કાર્યક્રમમાં મુખ્ય વક્તા પ્ર.કુ. ઉષાબેન, DIG ભ્રાતા કે.એમ. યાદવ, ભગિની સુમનબેન સાથે પ્ર.કુ. કૈલાસબેન, પ્ર.કુ. તારાબેન.

અમદાવાદ સુખશાંતિ ભવનમાં આદરણીય દાદી જાનકીજીની પ્રથમ પુણ્યતિથિ નિમિત્તે શ્રદ્ધાસુમન અર્પણ કરતાં લંડનના પ્ર.કુ. ગોપીબેન, ઓક્સફર્ડ રીટ્રીટ સેન્ટરના પ્ર.કુ. મંદાબેન સાથે પ્ર.કુ. નેહાબેન.

સુરેન્દ્રનગરમાં આદરણીય દાદી ગુલઝારજીને શ્રદ્ધાસુમન અર્પણ કર્યા બાદ સમૂહચિત્રમાં PI ભ્રાતા વિજયસિંહ, ઝાલાવાડ સમાજના પ્રમુખ ડૉ. રુદ્રસિંહ ઝાલા, ડૉ. નંદનભાઈ, ડૉ. ગૌતમભાઈ, ડૉ. પ્રમોદભાઈ, પ્ર.કુ. પ્રભાબેન, પ્ર.કુ. હર્ષાબેન.